

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 HETENI: ...
 HAVI: ...
 ÉVI: ...
ELŐFIZETÉS:
 6-hetes pötti sor egyszer 80 fill.
 minden levélvételénél 16 fill.
 Nyitvatartás: 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetem
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 302
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181

Arad, 1908.

STAUER JÓZSEF.

Szerda, december 23.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vesztérelt: Amin a válság megfordul.
- Interpelláció a létszámemelésről.
- Wekerle a bank-kérdésről.
- Szerbia háborút akar.
- Döntő tanácskozások.
- Mázasságok alkonya.
- Poll Hugó képkiallítása.
- A gyerek tanuljon magyarul.
- Látogatás a violánás király aradi krodájában.
- Minden hétre egy feleség.
- Reblótámadás a vendéglőben.
- Kigyó egy aszonyban.
- Eltűnt milliók hagyaték.
- Politikai pletykák.
- A falócsal gyilkosság a Karia előtt.
- Tárcs: Utazó gyermek. Irta: Adám Éva. — Szerelmes oszlopár.

Amin a válság megfordul.

Arad, december 22.

Kormányzásra képes-e a negyvennyolcas függetlenségi párt? Igenis, kormányzásra képes: ha elfogadja az 1867. évi XII. 1. cikkben foglalt kiegyezést. Vagyis el kell fogadnia azokat a közös ügyeket, melyek a pragmatika szankcióból erednek és föltétlenül fönntartandók; és el kell fogadnia azokat a közös ügyeket, melyek a nemzet szabad akarata szerint tíz évről tíz évre szólnak és a törvényben meghatározott szabályok szerint vagy fönnttarthatók, vagy megszüntethetők.

Ebből következik, hogy a kormányképes függetlenségi párt nem tarthatja fönnpéldául a perszonál unióra való törekvését, vagy az önálló hadseregre való törekvését, melyről egyébként a régi hatvanhe-

tes kormányok sem mondtak le soha. Tény, hogy eddig a magyar képviselőház többsége a közös ügyek fönntartásának szükségességét vallotta programjával. Ha a kormányképes függetlenségi párt most ezt a tételt megfordíthatja és úgy állhat a nemzet elé, hogy mi a perszonál uniót és az önálló hadsereget nem követelhetjük ugyan, de a kormányprogramunkban kifejezetten proklamáljuk, hogy a gazdasági önállóság megvalósítása legfőbb célunk lesz és minden kormányjavaslat, melyet a képviselőház elé terjesztünk, ennek a célnak áll majd szolgálatára, — föltéve, hogy a korona egy ilyen programot hirdető kabinetet állít a nemzet élére: nem lesz magyar ember, aki ezt a kormányt híven, lelkiismeretesen, becsületesen szolgálni hajlandó nem volna. Kérdés, vajjon a király egy ilyen programot hirdető államférfiut megbizna-e kabinetalakítással.

Monadják, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter lesz a jövő kormány elnöke. Ha ez igaz, akkor kétségtelenül bizonyos, hogy a gazdasági önállóság nyílt kormányprogram és ez esetben sem Justh Gyulának, sem másnak aggodalmat nem lesznek a bankkérdés miatt, mely e pillanatban nagy zavaroknak lett okozója. Azt hisszük, hogy épen Kossuth betegsége miatt, az új alakulásnak ezt az oldalát pontosan megtárgyalni még nem lehetett és minden kombináció, mely ez irányban nyilvánosságra juthatott, abból ered csupán, hogy: Kossuth Ferenc és az egész koalíció alkotmánymentésre vállalkozott, az alkotmánymentés munkájában

maga a király is közreműködik a szerint vagy annak kell megtörténni, hogy O felsége adja meg Kossuth Ferencnek a gazdasági önállóság programjának kihirdetésére való jogot, vagy Kossuth Ferenc nyugszik meg abban, hogy O felsége továbbra is azokat a férfiakat bizza meg az ország kormányzásával, akik mint a múltban, jelenleg is a gazdasági közösség fönntartását tartják helyesnek és szükségesnek.

Ez a válság sarka. Ezen fordul meg a jövő kialakulása; mert most már nem átmeneti kormányzásról, hanem végleges kormánypolitikáról van szó és dönteni kell jobbra, vagy balra. Világos az elmondottakból, hogy a katonai létszámemelés kérdése nem döntő kérdés most, mert a létszámemeléssel szemben álló nemzeti követelmények mértéke már mindkét részen közmegegyezésre pontosan meg van határozva s a katonai kérdések, melyek a pragmatika szankcióból folyó közös ügyek között foglalnak helyet, a kormányprogram megállapításánál nehézségeket nem okoznak; a gazdasági önállóság, vagy közösség kérdése ellenben most, különösen a bankszabadság pontjánál, végleges döntésre kerül.

Ha tudjuk azt, hogy a gazdasági kiegyezésnek szerződésre történt átváltoztatása épen azért történt, mert ezzel mintegy demonstrálni akarta a kormány, hogy 1917-ben önkéntlenül fölállítjuk a vámsorompókat, — akkor önkéntlenül is arra gondolunk, hogy hát akkor miért habozunk most az önálló bank létesítésével?

Utazó gyermek.

Mikor így a karácsonyi szünidők közelednek, örömem közé mindig vegyül egy kis szomorúság. Elmondom.

Ilyenkor mindig utasom. Rövidebb vagy hosszabb útra. És mindig és mindenütt ugyanazzal a tünetekkel találkozom.

Karácsony táján a sok felnőtt utason kívül, hemasegnek a pályaudvarok szás és szás kisebb-nagyobb gyermektől. Fiúk és lányok. A tanuló ifjuság. Igyekszik hazafelé. Tülekednek, lökdösődnek, cók-mókkal a hátukon. Ha jó a bizonyítvány, örömmükben lökik orra egymást, ha rossz, mérgükben.

És minden vasúti kocsiiban láttam szépen felöltöztetett, urfi gyermekeket, kiket a papa vagy a mama féltő gonddal, jól becsomagolva szállít az édes otthon felé. Jól tessz, az övé.

De láttam szás és szás apró kis jószágot, akiket, mint tavaszi határban a csordát, ide-oda terelnek, parancsolnak; szolgák, hordárok, portások. Egyik szép szóval, másik hátborkongató káromkodások között.

Maga a vasúti személyzet olykor úgy megbolondítja a gyermeksereget, hogy az

összétvesztetten futkos ide-oda. Azt se tudja, mely irányból jött s melyik felé megy. Fogalma sincs, melyik vonatra kell felszállania. A csöppnyi emberkének kiabálhatják, hogy erre, meg arra a vágányra menjen. Szegényke olykor azt se tudja, mi az a vágány. S különben is oly izgatótt a gyerek, hogy szájalom nézni.

Ha végre nekirontanak a kiszemelt vonatnak, hogy le ne késsenek, egymás hátán taposnak. A rosszul kötözött csomag bizonyosan széthull. Szétrugdossák s a gyerek jajgatva szedi össze, sírásba ered. Vagy káromkodik egyet s otthagya, úgy, amint szétesett. Stet. Mert fél, hogy otthagyják, ha löbb még összeszedi.

Es csak tessék megfigyelni, mi minden folyik a jegyváltás előtt. A felnőtt ember félre löki a kis apróságot, vagy csöfögással átnyul a feje fölött s úgy vált jegye. Érdekes, de szomorú megfigyeléseket lehet tenni.

Nem tudom, merre néztek az állomások szervezéséhes, hogy lehetséges volna ez, de hogy szükség volna, azt látom, s érzem, oly intézményre, hogy szünidők idején, pld. dic. 21-ől január 6-ig külön jegyadási ablakot nyissanak tanuló ifjuság számára.

Térnemeszetesen csakis oly állomásokon, hol a tanuló ifjuság tömegesen szokott átutazni.

Ily tanulóknak számára fentartott jegykiadó hely előtt legalább maguk tolatkodásnak, s nem lökdösné őket inas, hordár, szolga, munkás, cigány, katona, stb.

Láttam szomorúbbat is. Oláh cigányok, rösseg parasztok, durva katonák, erkölcstelen eselédok között, büzös III. osztályu várótermekben szorongtak a gyermekek. A pipafüstös könnyezetta szemük, a halott szavakól piros volt az arcuk. Félsáken, szájalmasan várakoztak szegénykéik.

Ismerős gyermeket pillantottam meg, aki hálsán nézett felém s szeretettel köszöntött.

— Maga lelkem, jöjjön ki innen s a társal is, szólítam s átveztettem a II. osztályu váróterembe.

Olyan boldogan követtek, mintha mióta a világ, ismertem volna őket.

Leültettem egy sarokba őket s mozdulni se mertek. Bizonyára hazulról megírják: „kicsi fiam nagyon vigyázz magadra, nincs pénz, hogy utánad menjünk.”

De az öröm hamar elmúlt. Jött egy szolga s a szó teljes értelmében kihajtotta őket.

Közbeszóltam, hogy est megakadá yozsam. Mi lett a vége? Pirulnom kellett, mert a paraszt szolga engem sajdolt le. Hogy itt a törvény parancsol s nem én. Még csak nem is

Erre a kérdésre persze nem épen egyszerű a felelet: azért, mert a gazdasági szerződés igaz, hogy a gazdasági függetlenséget és önállóságot demonstrálja, — de nem fejezi ki azt is egyszerre, hogy 1917-ben a gazdasági közösség fönntartása már abszolút lehetetlen. A szerződés nem köti le a nemzet akaratát, az elhatározás még 1917-re is a parlament többségének akaratnyilvánításától függ.

Ezért nincs kizárva, hogy ha Kossuth Ferenc kabinetalakításra nem vállalkozhatnák is, ő az alkotmánymentés nehéz feladatának teljesítésében hajlandó lehet egy olyan kabinetben részt venni, mely ma még a gazdasági önállóságot programba nem veszi, mert ezáltal a kormányképessége esnék a koronánál kifogás alá.

Ez esetben azonban az új kormány pártja valószínűleg szemben találná magával a negyvennyolcasoknak tekintélyes frakcióját; de tekintve, hogy a házaszályrevízió most már parlamenti anarkiát nem tűr, a kormányzás e miatt nem válnék lehetetlenné.

Kétségtelen, hogy a parlamenti többségnek és a végleges kormánynak csak opportunitással lehet megalakulni. Akár a korona részéről, akár Kossuth Ferenc részéről nyilatkozzék meg az opportunitás, belső politikai viszonyaink rendezve lesznek; de az is bizonyos, hogy egy külpolitikai komplikáció mindent halomra dönthet, sőt a 150 milliós békeválság is nagy meglepetéseket hozhat.

SPORT.

+ Az aradi sakkverseny eredménye Ma este volt az aradi sakk-kör házi versenyének befejezése. A kör tagjai nagy számban gyűltek egybe a Központi kávéház külön termében, ahol *Tabakovics* kábil, a kör elnöke rövid beszéd kíséretében osztotta ki a verseny nyertesének a díjakat. A verseny első nyertesek lettek: *Glasner Márton*, *Abrahám Simon*, *Bruckner Sándor*, *Klein Márton*, *Krausz János*, *Engel*. A verseny sikeres rendezéséért a kör *Berta Kálmán*nak köszönetet szavazott. Az ünnepélyes díjkiosztást bankett követte, amelyen a kör tiszteletbeli elnöke, *Barabás Béla* is részt vett.

haragudhattam a szolgálóra, mert hiszen ő saját intelligenciája szerint kötelességét teljesítette, aradón mindenkit abba a váróterembe parancsolt, a hányad osztályu jegyet váltott.

A gyermekek visszamentek az erkölcsi leg és fizikailag mérges levegőbe. Elkísértem őket.

Akkor látom, hogy a hatalmas, a szép, az elegáns I. oszt. váróterem teljesen üres! Üres... Esztendőnk során egyszer kerül bele egy főispán, egy püspök, egy miniszter, vagy más nagy ur. Mert ezeknek tartják fenn. Nos, ha ezeknek, akkor, akinek hatalma van rá, sürgősen nyitassa fel azokat az I. oszt. várótermeket legalább szünidők idején az ifjúság számára! Azoknak a nagy uraknak, akikért így elvárják az I. osztályt, feltétlenül van olyan nemes lelkük, hogy a számukra fentartott teremben maguk mellett is megtűrjék az ütött-kopott szegény tanulókat.

Tovább megyek. Az volna az ideális állapot, ha rendelet volna arra, hogy minden gyermek, aki igazolványt mutat fel, hogy valamely iskolának tanuló növendéke: III. oszt. jeggyel a második osztályon utazhasson.

INTERPELLÁCIÓ a létszámemeléssel.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, december 22.

A képviselőház ma délután tartotta a karácsonyi szünet előtt utolsó ülését. Az ülésen, melyen *Justh Gyula* távolléte miatt *Rakovszky István* elnökölt, először tudomásul vették a főrendiház üzenetét az eléjük terjesztett törvényjavaslatok elfogadásáról, azután pedig *Holtay Pál* beértesítette a pénzügyi bizottság jelenléte az adóreform javaslatáról. *Polónyi Géza* ekkor közbeiktált:

— Szép kis reform!

A függetlenségi képviselők válaszul *Holtayt* kezdtek eljenezni. Esután *Hammersberg László* terjesztette be a pénzügyi bizottságnak a kongru javaslatról szóló jelentését.

Ekkor következett az ülésnek váratlanabb része. *Nagy György* az elnök engedelmével két interpellációt terjesztett elő.

— Első interpellációja — mondta *Nagy György* — a katonai létszámemeléssel. A koalíciós kormánynak szerinte erkölcsi lehetetlenség a létszámemeléssel foglalkozni. A paktum kikapcsolta ezt, sőt Apponyi kívánságára bevették a paktumba azt is, hogy a létszámot magyar veszényszó nélkül nem lehet emelni. Ő azt tartja, hogy ennek a kormánynak még magyar veszényszó mellett sem lehet felemelni az ujonclétszámot új választások nélkül. Kérli, összeegyeztethetőnek tartja-e a kormány a létszámemelést a nemzet előtt vállalt kötelezettségével, hajlandó-e a létszámemeléssel megkezdett tárgyalást abbahagyni és e kérdést választás útján a nemzet elé vinni.

Másik interpellációja a dévdi zenetörténeti hangversenyéről szól. E-ről a hangversenyről a honvédtisztek túntetően távolmaradtak, még pedig *Arnoldfalvi* zászlóaljparancsnok tilalmából. Első tekintetre — ugymond — ez nem nagy jelentőségű, mégis fontos, mert a honvédtiszteket azért tiltották el a hangversenyől, mert *kuruc nótákat és labancugrató nótákat* adtak elő. A honvédelmi miniszterben megbílik, mert jó magyar érzésű embernek tartja.

Hízen a gyermek egyországnak a jövője! S benne a hazának átkot, vagy áldást nevelünk! A társadalomnak egy hasznos tagot, vagy hitvány strébert adunk idővel a gyermekben.

A gyermek az államnak kincse, értéke. Vagy csak egy meséből eldorádóban lehetséges az, hogy a gyermek értékét mindenki megértse? Annak védenünk kell testét-lelkét. Nemes szívvél, törvénnyel, rendelkezéssel, ha talommal. Orizze a törvény és a humanitás a gyermek lelkét.

Csekélyeknek látszik a példa, melyet felhoztam. Csak az nem találja csekélynek, aki valaha fáradtságot vett, megfigyelni érező lélekkel azt a sok veszélyt, melynek a magára hagyott gyermek ki van téve. Még utazás közben is. Minden intelligens embernek pártfogásába kell vennie a gyermeket. De ez nem elég. Mert a világ, sajnos, nemcsak művelt emberekből áll. S aki önlelkében nem hordja az emberszeretetet: azzal szemben törvényekkel kell megvédenünk a gyermek testi-lelki jólétét.

Ádám Éva.

Kérli, hajlandó-e intézkedni, hogy a zászlóaljparancsnokot szigorúan megbüntessék.

Nagy György mindkét interpellációját kiadta a kormánynak, mire az ülés véget ért.

Wekerle a bank-kérdésről.

Döntés előtt. — A bankbizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22.

A képviselőház bankbizottsága ma délelőtt tartotta azt az ülését, mely elé politikai körökben mindenütt nagy érdeklődéssel néztek. Az utóbbi időben a függetlenségi párt egy nagy csoportja erősen kiélezte az önálló bank ügyét és ezért a bankbizottság mai ülésére hárult a feladat, hogy az e körül támadt nyugtalan-ságot lecsillapítsa.

A mai ülésről itt következik távirati tudósításunk:

A képviselőház bankbizottsága ma délelőtt tíz órakor tartotta ülését. A bizottság tagjai majdnem teljes számmal megjelentek, de kívülök számos képviselő is résztvett az ülésen. A kormány tagjai közül *Wekerle Sándor* és *Zichy Aladár* gróf volt jelen.

Baththyány Tivadar gróf elnök nagy csendben nyitotta meg az ülést. Elmondta, hogy a bizottságra most fontos feladatok várnak s annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy ezeket tárgyilagosan s pártatlanul fogják teljesíteni. Azután megtette előterjesztését. Jelentést tett arról, hogy *Bosóky Arpád* az önálló bank érdekében határozati javaslatot terjesztett elő a Házban, melyet a bizottsághoz utasítottak. Közölte azt is, hogy *Vrbancsics Ferenc* horvát bizottsági tag beküldte szakértői véleményét.

(Január vagy február.)

Az első felszólaló *Holló Lajos* volt, aki hosszasan megokolt véleménye kíséretében elmondta, hogy a bizottságnak nézete szerint január második felében okvetlenül érdemleges döntést kell hoznia. A kérdés már annyira megérett, hogy minden további huzavona csak odiosusabbá tenné a bizottság magatartását.

Utána *Székely Kálmán* beszélt, aki azt fejtegette, hogy néhány hét kedvéért ilyen fontos

Szerelmes császár.

— Egy fejedelmi házasság kultusza. —

Nagy feltűnést keltenek a francia fővárosban *Paul Ginisty* visszaemlékezésével, amelyekben III. Napoleonnak *Montijo Eugénia* grófné iránti szerelme történetéről közli eddig ismeretlen részleteket. Érdekesek e részletek annál is inkább, mert már szinte feledésbe ment az a rengeteg akadály, amely a császárnak végre is valóra vártott terve elé gördült, hogy a csodaszép spanyol leányt feleségévé tesse.

Montijo Eugénia lelkében már igen fiatalon megfogant a csillogó jövődjé ábrándja. Alig tizenhárom éves korában megígolta neki egy spanyol cigányasszony, hogy egykor korona ékesíti majd szépséges homlokát. Főképpen vért, fűs temperamentumú vadóc volt a kis Eugénia, aki abban a korban, amikor kortársai még a viaszbabákkal játszadoztak, már megülte a legrakoncátlanabb paripákat. Büntetészsámba ment, ha tiltották a lovaglástól s egy ilyen alkalommal esupa ércből a lakásukhoz vezető emeleti lépcső karfáját neveszté ki paripájának. A mulatság balul ütött ki, a kis amazon a lépcsőházba pottyant. Egy öreg cigányasszony szedte föl a földről s miközben életet iparkodott önteni az elalált kis leányba,

dologban a döntést könnyelmű dolog volna el-
siettetni. Azt indítványozta, hogy február má-
sodik felében foglaljon a bizottság állást az ön-
álló vagy közös bank mellett.

Holló Lajos fenntartotta a maga indítvá-
nyát. Utána Teleki Arvéd gróf és Földes Béla
beszélték és Holló álláspontját tették a magu-
kévé. Buzáth Ferenc Széll Kálmán indítványa
mellett beszélt.

Ezután Wekerle szólalt föl nagy figyelem
közben és azt mondta: neki nincs kifogása az
ellen, ha Holló Lajos indítványához képest ja-
nuár második felére összehívják a bizottságot
érdemleges határozathozatal végett. Már előre
is kéri azonban, hogy az esetre, ha a kormány
akkor még nem volna abban a helyzetben,
hogy döntson, a bizottság halassza el ülését.
Ezután Széll Kálmán is így értelembe járult
hosszú Holló Lajos indítványához és így a bi-
zottság kimondta, hogy legközelebbi ülését,
amelyen esetleg már érdemleges határozatot
fog hozni, január végén tartja.

(Wekerle a bankról)

Wekerle miniszterelnök szólalt fel ez-
után. Mindenekelőtt köszöni — ugymond
— hogy a bizottság honorálta a kormány
álláspontját. Hangsúlyozza azt, amit a
Házban is megígért: a kormány fontos-
nak tartja, hogy mielőbb tisztázzák ezt a
kérdést, mely a politikai helyzetet is any-
nyira dominálja, hogy békés és eredmé-
nyes munkásság annak rendezése előtt
nem is képzelhető. Erzi a bizonytalanság
hátrányait és igéri, hogy mielőbb igyek-
szik ezt a kérdést megoldani. Tárgyalni
kell az osztrák kormányval elsősorban
és a bankkal. Legyenek meggyőződve —
ugymond — hogyha a bankügyet gazda-
sági és pénzügyi kérdésnek tekintjük is,
ennek dacára a tárgyalások során se jo-
gunk fentartását, se politikai érdekeinket
megdálni nem fogjuk. A tárgyalások nélkül
a bankbizottságnak se tudnánk tiszta ké-
pet nyújtani. Nehezíti a helyzetet, hogy
most Ausztriában ideiglenes kormány van.
Ujból igéri a kérdés mielőbbi megoldását.
Az ülés ezzel véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor Társaság holnap
szerdán este 8 órakor a „Jó pástior“ ban ülé-
s tart, melyre a tagoknak minél nagyobb szám-
ban való megjelenését kéri az elnökség.

elgany módra, erősen szemügyre vette. Eugénia
csakhamar magához tért.

A szerencsés kimenetelű baleset hírére
elöllel anyát a cigány nő ezzel a furcsa kér-
désrel lepte meg: „Nemde, a senorita nagy
csata estéjén, Isten szabad ege alatt pillantotta
meg a napvilágot!“ A kérdés talált, mire a
grófné bizalmat nyerve az asszony tudománya
íránt, megkérte, hogy jósoja meg kis leánya
jövőjét. A cigányasszony ezt okumálta ki a
kis vadóc kezevonásairól: „Ine, még ma is
vannak mesék, amik valóban válnak! Ez a kis
leányka királyné lesz meg valamikor!“

Montijo gróf 1849-ben Párisba költözött
leányával, aki már huszonharmadik évét ta-
pasta, még mindig leánysorban. Eugénia vaki é
szépségű hajadonná fejlődött, akit rögtön kö-
rülrajongtak Páris műértő gavaiériái. Be-
tátták Napoleonnak, aki akkor még csak köz-
társasági elnök volt, és eleinte nem igen ér-
deklődött a spinyol szépség iránt. Közben
is egészen a mas tervel voltak: királyi vérből
termett asszonyra pályáztak, aki hozzásegítse
nagyterelő terveikhez és siker esetén megszá-
llásítsa új posztójában. Komolyabban akkor
kezdte foglalkozni Eugéniával, amidőn közvet-
lenül az államcsíny kuszában kihallgatáson je-
lent meg nála s a készülő csíny céljaira föl-
ajánlotta mesés nagy vagyonát. Napoleon háts

SZERBIA HÁBORUT AKAR.

Harcias politikusok uralma.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22

Szerbiában már megint harcias a le-
vegő. A békésebb szándéku Velimirovics
kormány bukófélben van és egy két nap
kérdése, hogy egy harcias kormány ala-
kuljon Pasics vezetése alatt. Szerbia erő-
sen gyűjti Oroszországban is az önkén-
teseket és Montenegrót is folyton tűzeli a
harora.

A balkáni helyzet másik érdekessége
az, hogy konstantinápolyi nagykövetségünk
50 millió frank kártérítést ajánlott fel a
portának a békés megegyezésre.

Távirataink itt következnek:

A harcias kormány.

Belgrádból táviratozzák: A kormány-
válság igen akut. Csütörtökön lesz a döntő
mérkőzés Pasics és Velimirovics minisz-
terelnök között. A kormány sorsa belgrádi
politikuskok szerint már meg van pecsét-
elve és feltétlenül bizonyosra veszik, hogy
a háboru-párti elemekből koalíciós kormány
alakul. Az új kormány újból kezdi majd a
mozgósításokat és érintkezésbe lép a ro-
mán és bolgár kormányval, hogy enged-
jék át országukon az orosz segédsapato-
kat. Popovics tábornok Odesszába érkezett
és felszólította az orosz önkénteseket,
hogy január 15-én induljanak Szerbiába.
A csapatokat Gagerin herceg kereskedelmi
hajóin szállítják Burgaszig a Fekete ten-
geren át, ahonnan a szerb kormány költ-
ségén személyvonatokon viszik Szerbiába.
Az önkéntesek közt igen előkelő oroszok
vannak. Többek közt: 5 tábornok, sok
előkelő polgár, Tolsztoj két unokája, De-
midor herceg, Orloff gróf és még szá-
mosan.

A dalmát kikötő megerősítése.

Zágrádból táviratozzák: A „Pokret“
értesítése szerint speciális bizottság érke-
zett Bécsből Cattaróba az ottani kikötők
megvizsgálása végett. Megállapították, hogy
Teodo nem felel meg céljának, mert na-
gyon ki van téve a montenegrói ágyuknak.

Vámháboru

A montenegrói kormány tudvalevőleg
elrendelte, hogy a maximális vámot szed-
jék a montenegrói vámhatóságok olyan
árúk után, amelyek a Montenegróval ke-
reskedelmi szerződésben nem álló orszá-
gokból érkeznek. Ez természetesen első
sorban a magyar és osztrák árukra vo-
natkozik. Ennek válasza gyanánt tekin-
tendő az a rendelet, amelyet Wekerle Sán-
dor miniszterelnök a mai napon adott ki.
A rendelet így szól:

„A Montenegróból származó áruk be-
hozataluk alkalmával a mai naptól kezd-
ve további intézkedésig az autonóm vám-
tarifa általános vámtételei szerint keze-
lendők.“

50 millió kártérítés.

Konstantinápolyból táviratozzák: Pal-
lavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet
tegnap megjelent a portán és a Bécsből
tegnap érkezett utasítás értelmében kijel-
entette, hogy Ausztria-Magyarország haj-
landó Törökországnak nagyobb pénzössze-
get fizetni azzal a feltétellel, hogy Török-
ország ezt a pénzt nem fogja hűbéradó-
nak tekinteni. A monarchia 50 millió frankot
kíván adni, de viszont biztosítékot követel,
hogy Törökország megrendeléseinek egy ré-
szét Ausztriában és Magyarországon fogja
tenni.

Montenegró készülődése.

Cettinjeből jelentik: Montenegróba Török-
országon át nagy lőszállomány érkezett. A há-
borus előkészületek lassan folynak.

Prade miniszter az annexióról.

Egy választógyűlésen Reichsbergben teg-
nap Prade miniszter hosszabb beszédet tartott.
Kijelentette, hogy a külügyek minisztere Bos-
nia annektálását ügyellenül rendelte. Az orosz-
japán háboru alkalmával az annexió minden
nehézség nélkül megtörténhetett volna. Az or-
szág belső állapota mostanában éppen olyan
súlyos, mint a külső. Kemar dr. a német
nemzetiségieket rosszakarattal és hazugsággal
vádolta. E vádakot szóló a legerélyesebben
visszautasította és kijelenté, hogy politikai ha-
zugsággal csak a csuhákat lehet vádolni. Bol-
dog lesz, ha a mandátumát leteheti és nem
lesz ilyen politikusokkal dolga. Beck minisztert
a keresztény-szociálisok intrikái buktatták meg.

pillantással honorálta, de egyszerre nem kéri az
áldozatból.

Az 1851. december 2-án szerencsésen vég-
rehsjtott államcsíny után Napoleon több ízben
találkozott Eugéniával a fontainebleau és
complegnei vadászaton. Mind jobban fölkel-
tette érdeklődését s apró figyelemekkel hal-
mozta el minden alkalommal. A császár kiű-
tető figyelme akkor már az udvarnak is szemet
szalt, de nem tudta eldönteni annak kü-
szöb jelentőségét. Fűő kalandnak állták, semmi
többnek.

Csalódtak. A szép Eugénia szemmel látha-
tón szívesen fogadta a császár udvarlását, de
illő távolban tartotta magától. S midőn Napo-
leon szonvedélye végre félremagyarozhatatlan
célszásban nyert kifejezést, Eugénia válasza
meglehetősen határozottan hangzott: „Beszéljen
Sire, talán meg is hallgatom. De nem most,
majd csak — az olár előtt...“

A császár persze nem adta meg magát az
első szóra. Tovább sürgősködött a szép leány
körül s ezemi figyelmességgel kísérelte meg.
Márésről azonban a császár környezete is
kezd észrevenni a nevezetes fordulatot, hogy
Montijo Eugéniának nem a bal, hanem a jobb
kezéről van szó. Most már nem nézték jó szem-
mel a készülő regényt, hanem túllák telhetőleg

mindent megmozdítottak arra, hogy egy brutál-
is tolvonással félbessakítsák a tulságos érde-
kesen fejlődő fejzetet. Anyit mindenesetre el-
érik, hogy egy szép napon hirtelen eltűnt Pá-
risból a Montijo család.

Napoleon nem tudott felejteni. S amidőn
Eugénia váratlanul ismét felbukkant Párisban,
a császár észlelte, hogy szerelme végkép elha-
talmazodik szívén. Hasztalan szűk bugták az
udvari piettyák, még Napoleon öreg barátjá-
nak, Persignynek minden rábeszélése s feuye-
getőzése is hajótörést szenvedett a császár
komoly elhatározás felé érlelődő nagy sze-
reimén.

Complegneben, ahol a regény megindult,
végre döntő pentra is jutott. A császár a park
fasora közt sétálva koronát formált a letépett
ágakból s szerelmesen oda illesztette Eugénia
éonhajába. Nemsokára Mathild hercegnő bal-
ján ibolyacsokrot tűzött a császár reneteg ven-
dégserég szemé láttára, a leány koblére. Ez
a csokor a nyilvánosság előtt is eljegyente
éket.

Es Montijo Eugénia pár hónap mulva az
ottár előtt esküdtök örök hűséget a franciák
császárnak.

Blenorth hivatal-kabinetje nagy akadályoktal áll szemben és csak a parlament nagy előképessége mellett volt lehetséges, hogy az állami kiadások megszavatattak. Blenorth minisztériumára vár a főadat, hogy egy parlamenti minisztérium számára egyengesse az utat és hogy előterjesztéseket tegyen a cseh kerületi beosztásra vonatkozólag és a cseh nyelvhasználat tekintetében.

A gyerek tanuljon magyarul.

Amit a kultuszminiszter akar.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22

Apponyi Albert gróf ezt mondotta a képviselőházban:

— Ha nyugodtan engednek dolgozni, néhány év múlva minden gyerek fog tudni magyarul beszélni az országban.

E gondolatának megvalósítására törekedett a miniszter akkor, amikor legújabb rendeletét kiadta. Ez a rendelet főviről-hegyire megmagyarázza a tanítóknak, hogyan kell a kis román, vagy tót gyereket magyar szóra fogni.

Az első osztályban például, a rendelet szerint, erről kell diskurálni a gyerekeknek:

A gyermek testének főbb részei, ezek száma és a testrészekkel végeshető főbb cselekvések.

A család és családi élet, szülők, testvérek, legközelebbi rokonok.

A gyermek foglalkozása. Felkelés, öltözködés (ruhaneműk), táplálkozás (étel, ita), a család munkájában való résztevés, játék, lefekvés, imádság, alvás.

A hatodik osztálynak már ilyen társalgási témákat ad a miniszter:

Beszélgetések a községi, járási és törvényhatósági igazgatásról; a katasztrerről és teleknyomról, az adózásról, az iskola- és katonakötelezettségről; a királyról, törvényhozásról és igazságszolgáltatásról.

Beszélgetések a közegészségtan köréből.

Vallásos és hazafias versek és történelmi tárgyú elbeszélő költemények ismertetése, megtanulása és szép előadása.

Hát annyi bizonyos, hogy aki ezekről a témákról beszélni tud, már jól tud magyarul beszélni. Hogy a tudásnak milyen fokát kívánja Apponyi, azt is megmondja a rendelet:

— A magyar nyelvtanítás célja a nem magyar tanításvivő népskolában az, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a népskolában a magyar nyelvet annyira megtanulja, hogy a IV. évfolyam bevégeztével gondolatait magyarul élősebben és írásban értetelműen ki tudja fejezni.

És arra a tanítóra, aki ezt az eredményt nem tudja fölmutatni, mi várakozik? A miniszteri tanterv meg nem tartása, mondja a rendelet, vagy az óraszám esőkhentése, ép úgy mint a magyar nyelv tanításának eredménytelen volta, ha az a tanító hibájára vezethető vissza, a tanítóval szemben feyelmi vétség tényálladékát állapítja meg, s hogy amennyiben a tanító e hibájában olyan nem állami hatóságok, melynek rendelkezési joga több iskolára kiterjed, vagy a lelkésznek részessége megállapították, a büntetés alkalmazását szigorúan keresztül viszik.

Poll Hugó képművelése.

★

A „kollektív kiállítás“ körülbelül azt jelent a festészetben, amit az „összegyűjtött munkák“ az irodalomban. Nemcsak azért igaz ez a párhuzam, mert a festő lelke, művészi egyénisége a maga teljességében, harmonikus sokoldalúságában csak a gyűjteményes tárlatokon nyilvánulhat meg, aminthogy a költő tehetsége, művészi képe is csak alkotásainak egészéből, vagy legalább azok nagy részéből ítélhető meg, de igaz azért is, mert a kollektív kiállítások kora annak a fejlődési foknak jele a képművelésben, amilyent az összes művek korszaka az irodalomban jelent. A differenciálódás, az egyének érvényesülése már a művészetnek, főleg pedig a műértő közönség izlésének bizonyos fejlettségét tételezi fel, ezért az összegyűjtött művek ideje az irodalomnak, a kollektív tárlatok kora pedig a festészetnek és a műértő közönség izlésének tökéletesedésére, finomulására vall. Ugyanezért kell örülnünk annak, hogy a kollektív kiállítások kora Aradon is felvirradt és így a mi közönségünk is részesedik abban, ami eddig csak a fővárosoknak és a művészet igazi nagyvárosainak volt szabadalmazott élvezete.

Arad e fejlődő kultúréletének, szinte szemmel láthatólag növekedő műpartolásának örövendetes jele Poll Hugónak a Weisz-féle művészeti szalonban ma megnyitott gyűjteményes kiállítása. Ha eddig volt sikere Aradon egy-egy festő kollektív tárlatának, úgy e sikereket bizonyára messze túl fogja haladni Poll Hugó kiállítása. Mert Poll — dacára fiatalágának — a mai magyar pasztellművészet apja, külföldön is elismert legnagyobb képviselője. Azokat a magyar festőket, akik manapság pasztellben dolgoznak, Poll sikerei hódították meg a pasztellnek, sőt tették öbör-kevesbbé Poll művészi utánozóivá.

Hogy ez az utánzás szinte akaratlan és öntudatlan is lehet, arról a tárlat egyszeri meglátogatása is meggyőz. Ha egy Poll-gyűjteményt megnézel, már teljesen meghódolsz és hatalmába kerülsz e csodálatos művészembernek. A rajznak, a színeknek, a fénynek és a fény árnyalatainak olyan tökéletes vászonra vetése, amilyent Poll képein látunk, feltétlenül a festő hódolóiává tesz. Színei meglevenitlik az embert és a tárgyat, akit és amit megfest, legyen az az öreg magyar paraszt a norvég hajós, vagy a tenger csodálatos színű víze, a fű bársonyos zöldje, a levegő felénk tóduló párája.

Nyolcvan darab képet hozott most Aradra a művész, aki ma este karácsonyi tartózkodására ide érkezett és aki a Műsarnok téli tárlatán vagy tiz gyönyörű vászonnal hozta lelkesedésbe isten tudja hányadszor a budapesti közönséget, mely elismerésének olyan módon adta legbeszédesebb jelét, hogy e tiz képet mindjárt a tárlatnyitás után elkapkodta. Az Aradra hozott képek között egyetlen sincs, amely disze és büszkesége ne lehetne akár a legkvalitásosabb gyűjteménynek. Nem is akarjuk itt valamennyit felemlíteni, csupán ötletszerűleg emelünk ki közülük egynekányat.

Figurális képei közül egyike a legmegkapóbbnak a *Hagyományok*. Tökéletes rajz, életet lehelő alakok, bámulatos, de természetes színezés: ezek a legkiválóbb gyönyörűségek ennek a képnek. Ugyanezek a kvalitások megvannak az *Őrök* című nagy vásznonban is, melynek négy parasztalakja Pollt az olajfestésben is eredeti, nagy művésznök mutatja. Különben is nehéz eldönteni, miben nagyobb Poll: a pasztellben vagy az olajfestés-

szetben, figurális műveiben, vagy tájképeiben. Természetességgel festi meg az élt: az embert és életet ad a természetnek: a fűnek, tengernek s a levegőnek. Az előbbire példák a *Hárvány ledny*, a *Lagunát halász*, az *Oltasó nő*, a *Kivánciak*, a *Hasatérés a kaszálórol* című képek, az utóbbira az *Olajfák a lagunátavon*, a *Duna a Margithidnál*, a *Canal Lombardo* a *Biró háza*, a *Nyugvó bárkák*, a *Nap ellen védett hajó*, de különösen a *Párdás reggel*, amely csodálatosan gazdag színpompájával, szinte érzékelhetőleg megfestett levegőjével a gyűjteménynek egyik legszebb, legművészebb darabja. Voltaképpen azonban végig kell mennünk az egész gyűjteményen, mert — úgy látszik — mikor Poll kollektívját Aradra küldötte, számolt azzal a fejlett műveléssel, melyt a várost a fővárosi művészek előtt is ismerette, közönségét becsültte teszi.

E magas nivón kívül ki kell emelnünk a művésznök azt a dicséretes törekvét is, melylyel számításba vette, hogy a vidéki művészlők még nincsenek — mert nem lehetnek — hozzászokva a műdarabok magas árakhoz és ezért mérsékelt, mondhatnók vidéki árakat szabott képeinek. Módot nyújtott ezzel arra, hogy a vagyon kiváltságosain kívül mások is hozzájuthassanak egy-egy értékében nemcsak maradandó, hanem folyton emelkedő Poll-képhez és megvalósulhatóvá tette azt a reményünket, amelylyel sok-sok Poll-képet várunk az aradi szalonok falaira.

Politikai pletykák.

Mese Tisza István grófról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22.

A napokban híre kelt, hogy a *Nemzeti Társaskör* és az alkotmánypárt fuzionálnak. Kiderült, hogy a dolog nem egészen igaz, bár nem is volt minden alap nélkül való. De a volt miniszterelnök nem akar tudni róla.

— Nincs ok arra — mondta — hogy föl lépjünk. A koalíció is azon a síneken halad, melyet a volt szabadelvűpárt lerakott. Az aktivitás ártatlan, mert a régi emberek ellen fölgyülemlett személyi antipátiák zavarnak a békés kormányzás lehetőségét.

Ennek dacára bőven történt kísérlet, hogy a gesztí remetéit közelebb hozzák az új rendszer embereihez. Nemrég is Tisza István gróf egyik este szmokingba öltözve jelent meg a Nemzeti Társaskörben. Egy bihari barátja megkérdezte:

— Hová, kegyelmes uram?

Tisza elmosolyodott:

— Szép asszonyhoz vagyok hivatalos vacsorára — felelte.

Azután ránézett a kérdezőre:

— De te miért vagy szmokingban?

— Engem is szép asszony hívott meg vacsorára — volt a válasz.

Hamar kiderült, hogy mind a ketten egy helyre kaptak meghívást. El is mentek együtt s nagy meglepetésükre a vendéglátó háznál két előkelő függetlenségű, két alkotmánypárti s két néppárti képviselőt taáltak. Hogy ha pedig azt hitték, hogy ez csak véletlenség, a fekete kávéval, vidám poharazás közben eloszlott minden kétség az iránt, hogy a vacsora tudatosan rendezett találkozás volt. Egyik célzás a másikat érte aziránt, nem volna e lehetséges valamelyes politikai közeledés? Tisza azonban nem reagált s a vacsora társasága éjfél után két órakor azzal oszlott szét, hogy csakugyan egyszerű vacsorán volt együtt.

A volt miniszterelnök egyáltalán nem akar többet visszatérni az aktív politikához.

— Ha csak kényszerítő okok nem parancsolják, nem akarok elmozdulni gazdaságomból. Azt mondják, hogy lesznek ilyen kényszerítő okai.

LÁTOGATÁS

a vicinális király aradi iradójában.

Mit tud Pallós Armin sógora?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Zselénki Róbert grófnak a főrendiházban tegnap elmondott beszéde, amelylyel leleplezte az arad-kikindai vasut vállalkozóinak üzelmeit, Arad környékén feltűnést keltett, mert most már kétségen fölül áll, hogy éveken át hiába remélték az érdekelte községek a vasut megépítését. Pallós Armin, a hirtelen összeroppant vicinális király, akinek bukásáról már hetekkel ezelőtt hírt adott az Aradi Közlöny, a törvény által meg nem engedett módon operált a részvényekkel és a hozzájárulási összegekkel, az Aradra nézve is nagy fontossággal bíró kikindai vasut építését még egyáltalán meg se kezdte, holott annak nagy részét már be kellett volna fejezni.

A vicinális király a látszat kedvéért, hogy a kétkedők bizalmát visszaszerezze, ez évi február hónapban Aradon a Bathány-utca 10. számú házában fényes irodát rendeztetett be a következő fölirással: „Az arad-kikindai vasut építési irodája — Pallós Armin és testvére.”

Az iroda „vezetője” Kádár Gyula, akinek a büro mellett van a lakása. Kádár — mellékesen szólva — sógora Pallós Arminnak s éppen ezért a Kádár alább olvasható kijelentéseit a rokon jóindulatú mentési kísérletének tekintheti a közönség. Munkatársunk kereste a vicinális király aradi helytartóját, aki természetesen kijelentette, hogy nem hisz az ujságok híreszteléseiben.

— Azt nem mondom — adta le véleményét Kádár ur — hogy nincs világi baj — de még se olyan, mint amilyenről beszélnek. Hiszen folyton dolgoztak a vasuton, nem értem hát, hogy mit akarnak?

— Melyik vasuton dolgoztak? Az arad-kikindain?

— A kikinda-nyerői vonal már teljesen kész, azt átadtuk a forgalomnak.

(Persze Kádár nem akarja tudni, hogy a kikinda-nyerői vonal egyáltalában nincs összefüggésben az arad-kikindai vonallal.)

— Pallós Armin volt-e már az itt épülő vasutnál?

— A nyáron lent volt egyszer. De különben nem régen itt voltak Budapestről Fodor József és Weiner Sándor főmérnökök, akik az építkezést megvizsgálták.

— Az arad-kikindai vasut építése miért nem folyik? — kérdezte munkatársunk.

— Mert a fagy miatt nem dolgozhatnak a munkások. Különbözően már nagyon előrehaladt a munka, — mondta Kádár, pedig ő is jól tudja, hogy az arad-kikindai vasuthoz még egy zsák kavicsot se dolgoztak föl.

— Ön rendesen megkapta mindig a munkások számára a pénzt és egyenesen Pallóstól kapta?

— En direkt tőle kaptam a pénzt, de tudom, hogy a resical vasuthoz már a bankok folyósítják a költségeket. Nem értem ezeket a válsághíreket, hiszen csak tegnap kaptam Pallóstól megbízatást, hogy az Arad környékén lévő vasutjai számára 300.000 korona értékű anyagot rendeljek meg.

— Önt milyen hatáskörrel alkalmazta Pallós?

— Irodavezető vagyok, — mondta Kádár s ezzel megmutatta munkatársunknak a pompás berendezésű iroda helyiségeit. Az irodában határozottan mintaszerű a rend. Első pillanatra konstataható, hogy abban talán még soha nem dolgoztak, hanem csak a külső látszat kedvéért tartják. Gondolják, ha már Arad és Kikinda között nincs nyoma a vasut építésének, hát legalább a díszesen felszerelt iroda hitesse el a közönséggel, hogy a Pallós Armin cég él és uralkodik a vicinálisok birodalmában.

Döntő tanácskozások.

Wekerle Bécsben. — Az új pártalakulás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott. A miniszterelnök bécsi utazása elő rendkívül érdeklődéssel néznek politikai körökben, mert tudják, hogy a királylyal és az osztrák kormánykörökkel való tanácskozásai során döntő fontosságú elhatározások történnek. E tanácskozásoknak három, most szorosan egybefüggő tárgya van: a katonai kiegyezés, a bankkérdés és az új pártalakulás.

Wekerle útjával kapcsolatosan a tanácskozások tárgyáról és a három kérdés jelenlegi stádiumáról tudósítunk a következőket jelenti:

A katonai kiegyezés küszöbén.

A katonai kérdéseket tekintve, igen érdekes a bécsi mérvadó körök véleménye. Bécsben főleg katonai körökben általában úgy beszélnek az osztrák kormányról — kérdésében. Az osztrák kormány — különösen gondosan kell megbirálnia a kiegyezés ama pontjait, melyek a magyarországi ezredékben a magyar nyelv terfoglalásáról szólnak, mert kétségtelenné tartják, hogy a rendelkezések egyben korlátozzák a német nyelv használatát a belső szolgálat terén, Ausztriára nézve pedig fontos körülmény, hogy ez új rendelkezések a kisebb csapatvezérekben esetleg a többi ezredéknél is szűkebb körre korlátozzák a belső német szolgálati nyelv használatát.

A bécsi hírek szerint Schönauich közös hadügyminiszter azoknak a katonai engedelményeknek megvalósítása körül, melyeket lehetségeseknek és keresztülvihetőeknek tart, állása teljes súlyát fogja érvényesíteni.

48, vagy 67.

A „Magyarország” ma esti száma írja: „A küszöbön levő atalakulás legkimagaslóbb kérdése most az, vajjon visszaállítható-e a 67-es uralom a maga teljességében, vagy pedig rá kell térni a függetlenségi párttal való meggyezésre. A 67-es uralom restaurálása a legfőbb vágyakozás. Erre irányulna egy olyan pártalakulás, amely a közösséget minden tekintetben fenn tartaná bizonyos katonai engedelményekkel. Bőséges szociális reformok feltalálásával megkísérelnék a 67-es elemek csoportosítását. Ez azonban csak úgy jöhetne létre, ha a függetlenségi pártból sikerülne néhány nagyobb számú képviselőt megnyerni a 67-es politika támogatására. Ez Kossuth és Apolloni meggyezésére nélkül azoba sem jöhet, ezért történnének kísérletek arra, hogy a

bécsi engedelmények kiszínezésével a függetlenségi párt vezérélt a „józan” politika támogatására megnyerhessék. A kívül maradó függetlenségi elemeket lehetne azután pótolni a 67-es politikusok másutt feltehető kevesebbé exponált maradékaival, akik az új pártba azonnal belépének.

A másik alternatíva lenne a függetlenségi párttal való teljes megegyezés az önálló bank létesítésével. Ez egy békés és nyugodt kormányzást biztosítana. E nagy alternatíva dől el Wekerle bécsi tanácskozásában.

A közös bank ajánlata.

Más oldalról a bankkérdésről a következő érdekes hírt adják:

Az által, hogy az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbítását kérte, döntő fordulat állott be ebben a kérdésben is. Néhány héten belül most már tudni fogja az ország, hogy lesz-e önálló nemzeti bank, vagy pedig fenmarad a régi állapot némi javítással. Mint értesülünk, az osztrák-magyar bank az ő kérvényében, melyet a legközelebbi napokban fog átnyújtani a két kormánynak, az eddigi megállapodásokon kívül újabb előnyöket fog kínálni és főképp a paritás szempontjából fog újabb javaslatokat tenni, melyek különösen közfoglalt szempontból fognak eleget tenni a magyar követeléseknek.

Hogy a bank dolgában a helyzet a jövőben miképp fog alakulni, azt ma még nehéz megmondani. Annyi bizonyos, hogy a függetlenségi pártban a hangulat azóta, hogy köztudomású lett, hogy katonai engedelmények lesznek, már nem olyan harcias. Sok függetlenségi képviselő már megelégszik azszal is, ha a kormány a jövőre nézve garanciákat nyújt arra, hogy 1917-re, amikor önálló vámterület követelik, egyelőre pedig az ő híveik képviselik a többséget a függetlenségi pártban.

A miniszterelnök szerdán mindenesetre jelentést tesz a királynak a helyzetről. A kormány csak a karácsony után fog alkalmat keresni a pártok vezérével a helyzet beható megvitatására és a tanácskozások alapján fog nyilatkozni az aktuális politikai kérdésekről is.

Minden hétre egy feleség.

A legújabb válópör.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Az élet tudvalevőleg a legnagyobb tréfamester, sokkal nagyobb, mint azok, akik pénzért irnak croquisokat az ujságokba. A minap például olyan farsa bonyodalmat eszelt ki, hogy mindenki kacagott rajta, aki hallotta, csupán ketten nem kacagtak: egy előkelő, budapesti urlembert, s egy nagyon szép asszonyt, akit a jégről és a színházi pályókból mindenki ismer. Ennek a két embernek — azon felül, hogy a történetben szerepelnek — még valami egyéb közük is van, illetve most már csak volt egymáshoz: az, hogy törvényes házastársak. Most már külön laknak, még pedig egy fiatal országgyűlési képviselő révén, aki a tragédiát önkéntlenül előidézte.

A Műcsarnokban történt esütörtéknél este, hogy a szobánforgó férj — egy gazdag, s mulatos lipótvárosi kereskedő — egy csinos hölgygel a karján jelent meg a képek között. Az érdekes pár nagyban nézegette a kiállított műveket, s főképp egy csinos tájkép tetszett meg nekik, amit a férfi mindénáron meg akart vásárolni a dolgozószobájára. Már éppen be készült menni a műtárnok szobájába, amikor egy lamert, fiatal országgyűlési

képviselővel találkozott, aki udvariasan köszöntötte. Mivel a honatyja közvetlenül közelében állt meg az egyik kép mellett, a kereskedő szóba állt vele, aztán bemutatta a közelében lévő szép asszonynak.

— Engedd meg édesem, hogy X. képviselő urat bemutassam... A feleségem...

S mindjárt hozzá is telte:

— Képviselő ur ugyebár lesz szíves pár pillanatra gardirozni a feleségemet? Csak addig, amíg ez után a kép után tudakozodom.

A gavallér persze szívesen vállalkozott erre a szerepre, de mikor egyedül maradt bájos pártfogójával, ravaszul így szólott hozzá:

— Ez a csirkefogó azt hiszi, hogy engem felültet. Nagysád a kilencedik nő, akit a nyár óta a feleségeként bemutat nekem. Most két hete az orfenna télikertjében mutatta be a feleségét. Mintha nem tudnám, hogy tizenhárom próbás agglegény...

— A kijelentésnek váratlan következménye lett: a szép asszony hirtelen a faképnél hagyta a lovagját, a szé nélkül hazahajtatott a lakására. T. I. kivételesen csakugyan a törvényes felesége volt annak „a csirkefogónak.”

Es most folyik a válópör.

Kigyó egy asszonyban.

A titokzatos eset.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22.

Rigács községből különös esetről jött értesítés. A tudósítás egy szerencsétlen fiatalasszony borzalmas haláláról ad hírt, amely valóban rendkívüli körülmények között történt.

A jelentés szerint a hó 16-án Zala-Medgyes községben meghalt egy 26 éves szép fiatal asszony, névszerint Tóth Iloná, aki egy évvel ezelőtt Izzákfára Vasmegyébe vitt a férjével. A fiatal asszony ezelőtt két évvel betegen került vissza a férje házából az atyjához, Tóth Józsefhez, akinél, a múlt héten meghalt. Betegségét az orvosok sem tudták megállapítani, de a beteg váltig azt hajtogatta, hogy valami eleven állat mozog benne. Elhívták hozzá Nemes Rozália babaasszonyt, aki szintén konstata, hogy a beteg asszony igazat mond. Nemes Rozália, miután megvizsgálta a nagybeteg Tóth Ilonát, a különös esetről a következőképpen nyilatkozott:

— Érzem, hogy a beteg hasában valami eleven mozog, de ez, hogy anyai magzat volna, szó sem lehet.

Majd elmondta a tudós asszony, hogy egy hosszú eleven valami, mintha egy vastag kígyó volna, hullámszerűen jár a beteg asszony hasában. Kezével meg is fogta és hallható volt, amikor a borzalmas „eleven” a szerencsétlen Tóth Ilonában sziszegett, kerreggett.

Ezután a csabrendeki körorvost, Lengyel Ármint dr.-t hívták a beteg fiatal asszonyhoz, aki orvosságot rendelt az asszonynak és amikor az az első káziát folyadékot bevette, nagy örömmel mondta az apjának, Tóth Józsefnek:

— Édes apám, most alighanem megdöglött az a kígyó, mert most már nem érzem, hogy mozogna és nem is harap többet.

A szerencsétlen asszony ezután elszunyogott, de félóra múlva nagy, rémes sikoltással ébredt fel és halálra rémülten kiáltott, hogy most a kígyó felment a torkába és megfojtja. Kétségbeesetten könyörgött a hozzátartozóknak, hogy mentsek meg, mert megfulad. A fiatal asszony még néhány percig vívódott a családdal és kiszenvedett.

A község lakosságát nagyon felkavarta az eset és sokan megátkozták azon, hogy az orvosok nem tudták az asszony betegségét felismerni és helyesen kezelni.

Házasságok alkonya.

Szomorú számok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22.

Nincs ridegebb és nincs tanulságosabb tudomány, mint a statisztika. Az egymás mellett glédában álló számoszlopok kérélyhetetlenül oda tartják a szemlélődő elé a tükröt, amely durva kézzel leránt minden leplet, minden takarót és megalkuvást nem ismerőleg azt mondja: — ez a tény, ez a valóság, amit én mondok, minden egyéb csak önámítás. A betegséget, a bajt én megmutatom, a ti dolgotok, hogy az orvosságot reá megtaláljátok. Én megtettem a kötelességemet, most ti rajtatok a sor.

A „Statisztikai Havi Közlemények” októberi füzetében van néhány adat, amely kiábrándítólag fog hatni, mert komoly betegséget tár föl. Különösen a kötött házasságokról közölt statisztika. A folyó évben ugyanis 17,949-el kevesebb házasság volt, mint tavaly; és ennek következményét már mutatja a másik adat: tíz hónap alatt 7590-el kevesebb gyermek született, mint az előbbi év megfelelő időszakában.

Ez a két statisztikai adat annál megdöbbentőbb, mert viszont múlt évben ugyancsak esőkénés volt észlelhető egy a házasságok, mint a születések számában.

Mi e bajnak oka? — ez a kérdés tolu előtérbe. A kérdésre sokféle válasz lehet, akik foglalkoznak a társadalmat éltető és mozgató problémákkal, azok rögtön a speciális kérdésekkel hozzák kapcsolatba. Különféle pártok alakulnak, ha a kérdés szönyegre kerül; az egyik rész azt mondja: ki mer nőszülni, mikor maga is alig tud megélni. Hogy vehesse a család fentartásának gondját magára, mi kor egymagát is nehezen képes elvinni. — De a másik rész is kész érveivel: a jövedelem elég volna, csak tessék az igényeket leszállítani. Helyes, — bővíti a harmadik, — akkor a házi nevelésnek kell okosabbnak, az élet feladataira megfelelőbbnek lenni. Ez is igaz, véli ismét egy másik, s minthogy a nevelés a nő kezében van, az anyáknak lenne kötelessége gyermekeik lelkét kiművelni. Dehát a mai nők...

Erre aztán a különféle vélemények egy hangba olvadnak és harsogóvá lesznek: úgy van, a mai nők...

A mai nők miatt nincs szerény és a jövedelemnek megfelelő háztartás; a mai nő az oka, hogy a férfi nem találja meg az otthonban azt, amit keres és inkább nem nőszül. A megélhetési viszonyok nehezek és a mai nők még nehezebbé teszik.

Erre aztán felvonulnak az argumentumok a nők kedvteléséi, a mai nők természetrajza a különböző mozgalmak ellen. Persze, ha a vitatkozók — férfiak. Hanem másként festenek az érvek, minthelyt a vitatkozók, a támadók: — nők. Ezek aztán a férfiakra borogatják a vizes lepedőt. — Ugyanannyi okot tudnak ellenők, mint a férfiak a nők ellen.

Hol az igazság? kissé nehéz eldönteni. A tárgyilagos bírálat igazat fog adni egy kicsit az egyik tábornak is, egy kicsit a másiknak is; csak az egyik tábornak nem fogja bűnösnek vallani. Ez a bírálat meg fogja állapítani, hogy a baj oka a viszonyokban van és az embereknek a gyengeségében, hogy a viszonyokhoz nem tudnak alkalmazkodni. És nem akarnak. Gyengék hozzá. A jövedelem csökken, a megélhetési viszonyok nehezebbek lesznek, erről se a nők, se a férfiak nem akarnak tudomást venni és az igények maradnak a régiak.

Ez in thesi megáll; és valószínűleg helyes is. A könyvtolika igazat fog adni ennek a ki magyarázásnak. Am a való élet ezt a vágást kpa

rirozza azzal az ellenvetéssel: hogy a szükségletek redukálásának, az igények lefokozásának is van határa. Ezen alul menni már nem lehet és a mai társadalom emberel már megérkeztek ehhez a határhoz.

Ez a visszavágás — jogosult; intelligens, művelt, tanult ember, ha kénytelen úgy élni, mint egy sarki hordár vagy jebb napszámos, — ez már nem egészséges állapot. A társadalom, ahol ez krónikus tünet, beteg. És a betegséget gyógyítani kell, mert jobban pusztul, mint a fereg a fatörzsben, amely előbb-utóbb elsenyved, kihal.

De ki legyen az orvos? Erre kórúban felhangzik a válasz: — a kormány, a törvényhozás. Nálunk ugyanis csak egy patikát ismernek az emberek: ez a kormány. Oda fordul, onnan követelődik mindenki. És ez nagy hiba. A társadalmat pusztító betegségeket ismeri a törvényhozás, ismeri a társadalom, ismeri minden polgára a társadalomnak. Megmutatja a statisztika. Egymagában azonban egyik sem elég erős, gazdag, hogy gyökeresen gyógyíthasson. A háromnak kezét kell fogni és mindenkinek a maga körében közreműködni. A törvényhozás nem zárkozhatik el és nem hagyhat mindent a társadalomra, de viszont a társadalom sem várhat mindent a törvényhozástól. Ha kezét fog a három tényező, ha komolyan veszi a dolgot és ha az egyesek a viszonyokat mérlegelve alkalmazkodni fognak az adott helyzetekhez, a javulásnak lerakják az alapját, mert a józan élet első feltétele: megismerni a viszonyokat, a második: a viszonyokhoz alkalmazkodni.

A mi társadalmunk pedig beteg, mert önmagát áztatja és nem akarja megismerni a helyzetet és ha már nagy nehezen megismerte: mástól várja, hogy az hirtelen és gyökeresen megváltozzék.

Pedig a természet csak a fokozatos fejlődést ismeri; erőszakos változást nem. A csodák kora pedig régen lejárt. Ezt senkinek sem szabadna elfelejteni és akkor megállanánk a lejtőn. A felfelé kapaszkodás csak ezután következhetik.

Eltűnt milliós hagyaték.

A rendőrség nyomozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22.

Szenzációs bűnügy foglalkoztatja ezidőszereint a budapesti rendőrséget. Milliós hagyatékáról van szó, mely nyomtalanul eltűnt, még pedig valószínűleg bűnös manipulációk útján. Az eset részletei a következők:

A Váci-körút 24. számú házban három hónappal ezelőtt hirtelen meghalt Brachfeld Arnold tőzsdebizománnyos. Az öreg ur teljesen visszavonultan élt és nem közlekedett senkivel. Éveken át ki sem mozdult a lakásából, ahol a szállásadói ápolták.

Brachfeld Arnoldot mindenfelé milliómosként ismerték. Halála után a fiókjában végrendeletet találtak, amelyben óriási vagyronról rendelkezett. Mikor azonban a hatóságok megjelentek a lakásán, hogy a milliókra rugó vagyont átvegyék, egyetlen fillért sem találtak. Ha tehát Brachfeld még egy napig élt volna, nem lett volna betevő falatja sem. Erre megtették a feljelentést a rendőrségen, ahol Eperjessy Károly rendőrkapitánynak osztották ki az ügyet. A nyomozás megindult. Kihallgatták a rokonságot, az elhunyt üzletfeleit, akik mind azt vallották, hogy Brachfeldnek nagy vagyona kellett,

hogy legyen. A pénz hovatüntéről azonban senki sem tudott felvilágosításokkal szolgálni.

A rendőrség erre megkereste az összes vidéki, így az aradi takarékpénztárakat is, hogy tudassák, van-e náluk hasonló nagyságu összeg elhelyezve? De a nyomozás ez irányban meddő maradt. A vizsgálat további folyamán arra a meggyőződésre jutott a nyomozó kapitány, hogy az elsikkasztott örökséget a tolvaj, — akinek a kilétét már tudják és erősen figyelik, nehogy megszökhesen — nem helyezte el takarékpénztárban, hanem könnyen hozzáférhető helyen rejtette el, valószínűleg elásta. A gyanúsított nevét a nyomozás érdekében titokban tartják.

Eperjessy kapitány ma az összes iratokat áttette az ügyészséghez, hogy egy a gyanúsított lakásán tartandó házkutatás tekintetében indítványt kérjen. Az ügyben még karácsony előtt letartóztatások várhatók.

Rablótámadás a vendéglőben.

Véresre vert család.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 22.

Ma éjjel Budapesten véres rablótámadás színhelye volt a Bérkocsis-utca 29. sz. alatt levő Deubernér János-féle vendéglő. A vendéglőben éjjel 11 óra tájban ment be hat ember, mindannyian bu'ormunkások és ott ittak.

A vendéglősnek, aki magányosan volt a vendéglőben, feltűnt, hogy a cseppet sem bizalmat gerjesztő vendégek folyton összesugnak és 12 órakor asszal lépett az asztalhoz:

— Fizesni urak! Nálam tizenketőzrőz sáróra.

— Nálunk még nincsen sáróra! — mondotta az egyik vendég. Hozson bort.

A vendéglős vonakodott és az eddig elfogyasztott italért a pénzt követelte. Ebből szóváltás lett, az egyik ember felugrott és arcul ütötte a vendéglőst.

Ugy látszik, ez volt a megbeszélés jel, mert erre valamennyi a korcsmárosra támadt, aki segítségért kiabált.

Kiabálására a lakásból a neje, Irma nevű leánya és Imre nevű fia rohantak a korcsmába és a megtámadott ember védelmére keltek, azonban vesztükre, mert mindannyit megverték, Imrét pedig leszúrták. Két késszurást kapott a mellébe, mindegyik életveszélyes sérülést okozott.

A nagy lármára az utcáról emberek jöttek, majd rendőrök, a támadók megugrottak. A rendőrök bejelentették az esetet a központi ügyeletnek, honnan Sándor László ügyeletes rendőrkapitány Galszár Béla rendőrfogalmazót, Sürges dr. rendőrorvost és detektíveket küldött a helyszínre. A főkapitányságra ugyanis úgy jelentették, hogy rablótámadás történt, a támadók szándéka az volt, hogy kirabolják, esetleg meggyilkolják a korcsmároszt.

A mentők közben a fiút életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházba szállították. Amikor a blottság kiért és a korcsmároszt és családját kihallgatta, hamarosan előkerítették a támadók közül kettőt:

Veszt János 28 éves butormunkást és Krassovits Gyula 26 éves butormunkást. Mind a kettő tagadja, hogy ők szúrták meg a korcsmáros fiát és tagadják azt is, hogy rablást terveztek és előre megfontolt szándékkal kezdtek a verekedést. De társaikat megnevezni nem akarják.

A két ember nem ismeretlen a rendőrség előtt. Az egyik lopás miatt kétszer, a másik ugyanezért háromszor volt már büntetve. A többieket nyomozza a rendőrség.

A talácsi gyilkosság a Kuria előtt.

Elutasították a semmiségi panaszt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 22.

Emlékezetes, hogy mintegy másfél évvel ezelőtt az aradmegyei Talács községben véres családi dráma játszódott le. Zukker Ignác talácsi fakereskedő revolverrel agyonlőtte ségorát, Weiszberger Lipótot azért, mert az a feleségével, Zukker nővérével kegyetlenül bánt.

Zukkert annak idején vizsgálati fogdába helyezték, de néhány nap múlva szabadon bocsátották. Az aradi törvényszék a sok enyhítő körülmény figyelembe vételével felmentette Zukkert a szándékos emberölés büntetése kísérletének vádjáról. A nagyváradi tábla, amely elé az ügyész felebbezése folytán került az ügy, nem fogadta el védekezésül azt, hogy Zukker a veszekedés közben önvédelemből fogott fegyvert sógorára, mert az a látszat merült fel, hogy Weiszberger támadása Zukker ellen nem volt életveszélyes. Ez alapon a tábla Zukkert halált okozó súlyos testi sértés miatt félévi börtönre ítélte. A védő semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen és így került az ügy a Kuria elé.

A Kuria harmadik büntető tanácsa — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma foglalkozott a semmiségi panasszal. Székely Ferenc koronaügyész vádbeszéde és Kálóssy József budapesti ügyvéd védelme után a tanács Zukker semmiségi panaszát, mint alaptalant elutasította. A tábla ítélete ennél fogva jogerőre emelkedett.

PORNOGRÁFIA.

Kilencszáz korona büntetés egy cikkért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 22.

A budapesti törvényszék kilencszáz korona büntetést mért ma egy ujságíróra, olyan ujságcikk miatt, amelyet pornografikus tartalma miatt üldözött a kir. ügyészség s amely cikk a *Fidibusz*-ban jelent meg. Nem az első eset ez az utóbbi időben, hogy a bíróság ilyen horribilis pénzbüntetéssel sújta a pornografiát, ami már azért is érdekes, mert ez a büntetés nem azt éri, akit vádoltak és akit felelősségre vontak, hanem a kiadót, akinek kauciójából vonják le a büntetésül megszabott nagy összeget.

Ugy látszik, a magyar bíróság igen helyesen csak ilyen uton gondolja megfékezhetőnek a pornografiát. Nem az a főbűnös, aki írja ezeket a dolgokat, hanem az, aki az írókat ilyenek megírására felbujtja. Az író nem mulatságból és nem beteges hajlamból ír pornografiát. Ha nem kényszerítik rá, nem tér el a tisztességes irodalomtól. Egy sincs azok között az ujságírók között, akik pornografia miatt kerültek a bíróság elé, aki a maga izlését követte, mikor az inkriminált cikkeket megírta. Azoknak a nyomása alatt íród-

nak ezek a cikkek, akik üzletnek nézik a pornografiát, még pedig úgy látszik jó üzletnek. Egészen bizonyos, hogy amint ezt az üzletet megadóztatják és a rentabilitása mecsökken, akkor nem törik majd magukat a kiadók a pornografia után. Ha igaz az a föltevés, hogy a bíróság ezzel a tendenciával szabja ki a büntetéseket, akkor a régiék mellé új bizonyítékot szolgáltat arról, hogy alig van a magyar közéletnek komolyabb megfigyelője, mint a bíróság, de komolyabb védelmezője is kevés van.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Mignon, opera. M. Szoyer Ilonka fellépéssel. (B. bérlet.)
Csütörtök: Délután fél 4 órakor: Hamupipőke, tündérajáték. Gyermekek előadása. Este: Nincs előadás.
Péntek: Délután: Ördög, vigjáték. Este: Dollárkirálynő, operett. (A bérletszűnet)
Szombat: Délután: Vasgyáros, színmű. Este: Tatarjárás operett. (B bérletszűnet).
Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operett. Este: Falurossza, népszínmű. (C bérlet).

* Faust. Margareta szerepében lépett fel ma Szoyer Ilonka, a színház kitűnő vendégművésznője. Pompásan disponálva gyönyörködtette a publikumot. Énekben és játékokban egyaránt kiváló alakítás Szoyer Ilonka Margarettája. Meglepő erővel játszotta meg a dráma jeleneteket, melyekben nagy hatást tett a közönségre. Szoyernél poétikusabb Margarettát aligha látott az aradi közönség, mely őszinte lelkesedéssel ünnepelte a kitűnő művésznőt. Ferrari ma is elsőrangú volt Faust szerepében, épügy Ladiszlav Mafisztója. A zenekar jót produkált, az énekkar pedig kevésbé volt bántó, mint a legutolsó Faust előadásán. H. G.

* Szoyer Ilonka vendégjátéka. M. Szoyer Ilonka asszony, a színház vendégművésznője holnap lép fel utoljára. A művésznő ez alkalommal Thomas klasszikus dalművének, a Mignon-nak egyik fő női szerepét, Phillinet éneklé. A többi szerep Wiassák Vilma, Ferrary, Ladiszlav, Hunyady és Faludy kezében van.

* Hamupipőke. A csütörtök délután a gyermekké lesz. Fél négy órakor kezdődik a Hamupipőke című tündéregye előadása, amelyre már holnap válthatók jegyek. A címszerep H. Kördössy Juli játssza. A többi szereplő a következő: Follinusszóné, Benkőzé, Zalay Margit, Kun Irén, Várnay, Polgár, Dellé, Leövey, Faludy, Kulcsár. Az európai uralkodókat tiszteket gyermek személyesítéi nemzeti viseletben. Az igazgatóság a darabot fényes kiállításban adatja elő.

* Karácsonyi előadások. Karácsony két napján és az azt követő vasárnapon összesen hat előadás lesz a színházban. Pénteken délután Molnár Ferenc nagyszerű vigjátéka, az Ördög, este pedig Fall Leó bájos muzsikájú operettje, a Dollárkirálynő kerül színre. Az esti előadás A) bérletszűnetben megy. Szombaton délután a Vasgyáros t, este pedig B) bérletszűnetben a Tatarjárás t játszik. Vasárnap délután a Gül-Baba című pompás operett, este pedig C) bérletben a legkiválóbb népszínmű, a Falurossza van műsoron.

* A Kőlcsey-egyesület könyvtára 23 től 28 ig a karácsonyi ünnepek miatt zárva van.

* Élet. Prohászka Ottokár dr. püspök és Glattfelder Gyula dr., kiket az aradi közönség konferenciáról előnyösen ismer, „Élet” cím alatt szépirodalmi képes hetilapot indítanak meg a jövő év elejével, melynek mutatóvány száma már karácsonykor megjelenik. Evi előfizetési ára 20 kor. Legkisebb terjedelme 28 oldal a hirdetések leszámításával, s állandó dúsz illusztrációival és havonként egy-két műmelléklettel bő ellenértékét szolgáltatja az előfizetési árak. A folyóirat nem felekezeti szempontokból alapított, hanem a művelt nagy közönség lelki és szellemi épülésére, amely közönség Prohászka dr. és Glattfelder dr. erkölcsös felfogásának, szónoki tehetségeiknek és művészi izlésüknek fej-

lettségét különböztet is ismeri. Előfizetéseket egyelőre Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök, és Lengyel Gyula dr. (Boozók-utca 9.) fogadják el a folyóiratra, de eszközölhető a lap szerkesztőségénél is (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. a szám.)

* Káry Klára színháza. Budapestről jelentik: Egy pesti újságnak ama híresztelésére, hogy Káry Klára színházat alapít és erre a célra 400 000 koronáért már meg is vásárolta a színház épületét, illetékes helyről veit értesülés alapján kijelenthetjük, hogy ez a hír minden alapot nélkülöz. A művész már hetek óta Abbáziában üdül és semmiféle tervezgetésnek nem vevés részt.

* Jézus élete és halála. Orfiai sikerrel hozta színre az Uránia színház kedden a Jézus élete és halála című biblikus drámát. Csodálatos várásereje van ennek a képnek. A közönség áhítatos csendben nézi végig a drámai jeleneteket, melyek örök emlékként maradnak meg a néző lelkeiben. A katonazenekar művészirenekisérére egészíti ki a hatást. A fél 7 órakor kezdődő előadásban Szalay Aranka zongoraművész vezetésével kiváló műkedvelőkből álló énekkar igazi művészettel ad elő egyházi dalokat, melyek a közönségre nagy hatást gyakorolnak. Ezen az előadásban ugyancsak a kiváló művész látja el a harmonium kíséretét. A klasszikus előadásokat még csak szerdán és a üdítőképen ismétlik meg. Elami iskolás gyermekek, felnőtték kíséretében minden helyen csak 20 fillért fizetnek ezeken az előadásokon. Kedden szünetelt a művésztársaság előadása és bizonyos, hogy a következő napokon is nagy közönségre lesz a pompás előadásnak.

HIREK.

— Csak két fillért! Az öröm és boldogság, a béke és szeretet ünnepén gondoljunk szeretettel szenvedő embertársainkra. Adozzunk mindnyájan, kicsinyek és nagyok két-két fillért az aradi „Vörös Kereszt” egylet perselyébe. Nagy emberbaráti célt szolgálunk a kis adományokkal, mert lehetővé tesszük egy-egy aradi tudóbeteg gyógyítását és ez által egész családokat mentünk meg a gyilkos kór pusztításától. Csak két fillért adjatok! Az aradvárosi Vörös Kereszt egylet nevében: Wadowszky Gusztávné.

— Döntés az örökbefogadásról. Budapestről jelentik: A honvédelemügyi miniszter, egy fölmerült esetben kifolyólag kimondotta, hogy a mástól örökbe fogadott és a családjából levált fia, ha a 18. életévét meghaladta, az édesanyjának családi értesítésére — az örökbefogadás megemlítése mellett — fölveendő. A katonai szolgálat alól való tartós szabadságozás is kérhető, ha a fiut még kiskorában fogadták örökbe és így nincs meg annak a látszata, hogy csak azért vált ki a családból az örökbe fogadott, hogy a családban maradt más fiú részére a katonai kedvezmény biztosítva legyen.

— Ferenc Ferdinánd Kisjenőn? Amint már jelentettük, a közeli napokban nagyobb vadászat lesz Kisjenőn és környékén, ahol József főherceg vendégei társaságában fog tartózkodni. A vadászatok programját is megállapították már. E szerint a hónap 25-én érkezik meg a vendégsereg. 26-ától 31-ig tartanak a vadászatok. Ugy tudjuk, 30-án Mezöhegyesen lesz a főúri társaság. Ma is kaptunk olyan jelentést, amely azt mondja, hogy *Ferenc Ferdinánd* szintén részt vesz a vadászatokon. Ez azonban még egyáltalán nem tekinthető befejezett dolognak, mert az uradalom intézősége semmi értesítést se kapott a trónörökös érkezéséről.

— Adomány a boszniai katonáknak. Végvári Neuman Dániel és neje ma száz koronát küldtek bátafejű *Fekete Mihály* tábornokhoz, azaz

a kérelemmel, hogy juttassa el az összeget a Boszniába küldött katonák karácsonyi ajándékként szánt adományaival együtt rendeltetési helyére. A tüzérek ma a sarajevói hadtestparancsnoksághoz küldte el az összeget.

Nagybecskerekéről írják: Az itteni 29. gyalogezred, melynek 8. lk zászlóalja Boszniában van, bajtársai javára fényes hangversenyt rendezett a nagybecskereki városi színházban. A hangversenyen az ezred zenekara működött közre. A színház szünetelt meg a közelítő közönséggel. A táncmulatsággal végződött hangverseny a katonák számára több száz koronát jövedelmezett.

— Felolvasó-est a kamarában. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közgazdasági bizottságának ma volt a második felolvasó estje, melyen *Bókai József* pénzügyigazgató folytatta előadását a mai adórendszer ismertetésével. Az előadás főképpen az egyenes adók és a velük kapcsolatos tudnivalók bemutatására szorított és a részletekre csak a földadónak, a háadóknak és a kereseti adóknak ismertetésénél tért ki. — A pénzügyigazgató a legközelebbi előadó-estén bírósági értekezését az adóreform ismertetésével. Ma este tartott felolvasását, melyet *Reinhart Gyula* mondott rövid beszédben köszönetet a pénzügyigazgatónak, előkelő és nagyszámú hallgatóság élvezte.

— Hírek a Sulkovszky birtok megvásárlásáról. Egy-két hónap előtt a *Magyar Telepítő és Parceláló Bank*, majd később a *Kereskedelmi Részvénytársaság* tárgyalásokat folytattak a Sulkovszky hercegnő tulajdonában levő aradmegyei birtokok megvásárlása dolgában. A tárgyalások lényege az volt, hogy rendezték volna a hercegnő anyagi ügyeit és parcellázták volna a hatalmas, tízmilliónál többet érő birtokot. A tárgyalások azonban — mint a P. N. jelenti — meghiúsultak, mert a rendezendő ügyek és kérdések oly zavarosak és bonyolultak, hogy azok száraz elintézése teljesen lehetetlen. Ilyenformán aztán az üzlet iránt érdeklődő intézetek elállottak attól a szándékuktól, hogy a hercegnő vagyoni helyzetét rendezzék.

— Bottka István jubileuma. Az aradi kir. pénzügyigazgatóság egyik főosztályvezetője: *Bottka István* pénzügyi titkár ma ültette be tisztségéből működésének *huszonötödik* évét. Zajtalan, csendes jubileum volt ez, amelyet csak a kar társak és a barátoknak formát nem kereső üdvözlése különböztetett meg a hétköznapiaktól a jubiliáns előtt. De az a népszerűség, amelyet *Bottka* az aradi közéletben szerzett, a nyilvánosság érdeklődését is felhívja erre a jubileumra. *Bottka István* a pénzügyi közigazgatás azon mintá emberrel közé tartozik, akik a kincs-tár érdekeinek védelme mellett a kellő objektivitással és jóindulattal figyelik és méltányolják a közönség, a felk igasait. Jelét adta ennek a muliban az adókvívő bizottsági és a most folyó adófelosztási bizottsági tárgyalások előtt. A mellett kiváló érdemel vannak az aradi tisztviselők közügyei körül, különösen az aradi köziskolák létesítése és fejlesztésénél, amelyet az ország első ilyen társadalmi intézményei közé emelt. A huszonötösztendős tisztviselő pályára *Bottka* azsal az önérettel tekintet vissza, hogy igazi népszerűséget szerzett azon az ösvényen, amely annak rócsáját a legrikábbban termi.

— A sárvári műkincsek. Sárvárról jelentik: Gróf *Festetics Andor* sárvári kastélyában egy hétig szót a dob, míg gazdája akad minden ingó-bírgóságának. A butorok és a dus berendezés elkönyvezése után a rengeteg tömegbe felhalmozott, messze földön bíras múkin

csekre került a sor, amelyeket egy tömegben vásárolt meg egy *Fisch Adolf* nevű budapesti régiségkereskedő 71.500 koronáért.

— A szerelmes király. Párisi lapok az alábbiakat írják *Mánuel királyról*: *Mánuel* király nevét az utóbbi időben igen sokszor hosták kapocsaiba különféle házassági tervekkel. Szakmogy e házassági tervek közül egy sem fog megvalósulni, mert *Mánuel* király erős akaratu fiatal ember, akit nem igen lehet nagy horderejű ügyekben befolyásolni. Több ízben megmondotta már, hogy nem köt politikai házasságot, hanem anyja egyik udvarhölgyének leányát veszi feleségül, aki egyszerű nemesi és nem királyi családból származik. *Amália királyné* és az udvar vegyes érzelmeikkel fogadták a király elhatározásának hírért. *Nemrég Amália királyné* az udvar egyik magas állásu tisztviselőjével beszélgetve, megemlítette, hogy jó volna a király házasságára gondolni. *Mánuel* király pár lépésnyi távolságból végig hallgatta a beszélgetést és végül odalépett anyjához a kerekén kijelentette, hogy az egyik udvarhölgyének szép fiatal leányát szereti és őt is veszi feleségül, senki mást. A királyné azt mondta, hogy ezt nem engedi meg, de a király szilárdan megmaradt elhatározása mellett. Az izgalmas jelenet híre kissivárgott a nyilvánosságra és most a portugálok kíváncsián lesik vajjon oltárhoz vezető-e uralkodójuk szíve választottját. *Mánuel* király most éppen oly egyszerűen él, mint herceg korában, amikor még csak nem is sejtette, hogy valaha a trónra jut. Az államügyek intézése mellett főleg testedésel, vívással és lovaglással foglalkozik. Nagyon szívesen foglalkozik irodalommal és művészettel s korábbi utazásain több igen sikerült vázlatot készített. Azelőtt különben is gyakran tett hosszabb utazásokat, egy, hogy már mint világlátott fiatal ember került a portugál trónra *Mindig* komoly, szent zárközött volt. Egy ízben, még trónralépcsé előtt történt a következő eset: *Fiatal* barátaival találkozott, akik ugyszólván halálra nevelték magukat *Mánuel* király — akkor még herceg — megkérdezte a ritka jókedv okát: s ekkor barátaival megmondottak, hogy találkoztak egy újságíróval s ennek udvari dolgokról a legvadabb dolgokat mesélték, amitől peresze egy szó sem volt igaz. A jelenlegi király keményen részölt a barátsaira, hogy ilyen éretlen tréfákat nem szabad elkövetni, mert azt a szegény újságírót talán elboosátják e miatt a lapjától. S tény eg a fiatal főurak kénytelenek voltak a herceg parancsára az újságíró után sietni s őt felvilágosítani, hogy megfertázták.

— Megtagadott örösvasítás. Békésmegyében *Berthóty István* dr. járási főszolgabíró a kö. biztosság érdekében a szegény csendőrök örösvasítását kérte. A kérelmet az al pán is támogatja, de a belügyminiszter, legatlább egyelőre, mégis elutasította, mert nem rendelkezik erre a célra a kellő fed-zetlel.

— A háziipar Aradmegyében. A vallás és közoktatásügyi miniszter Arad megye több községében a téli hónapokban kosárhöz és fonó háziipari tanfolyamot engedélyezett. Ilyen tanfolyam nyílt meg 15-én Pankota községben is. Mondani sem kell, hogy a miniszter eme intézkedése különösen a szegényebb néposztályra mily óriási előnyt jelent. A téli időben a szegény munkanélküli emberek állandó kereseti forráshoz jutnak. Teljes sikert azonban a tanfolyam csak akkor fog elérni, ha hallgatói nemcsak most, hanem a jövőben is kultiválják e hasznos jövedelmi forrást biztosító foglalkozást. A község részéről pedig kívánatos lenne, hogy viszonyos határában a fűs termelésére nagyobb gondot fordítson, hogy ez által lakól olező anysghoz jussanak. A tanfolyam rendezésé Pál *Mirlos* teli öképzőintézet tanárnak köszönhető, ki *Kleizdi Jakab* pankotai áll. tanító segítségével mindent elkövet, hogy teljes sikert éjjenek el.

— Eljegyzés. *Kesztenbaum Jankát*, *Kesztenbaum József* N. umanygári tisztviselő leányát eljegyzte *Pollák Lénac* Kassáról.

— *Kell Manó* cég ajánlja hírneves keletgye hárisnyait és ruhadissa remekleit. 3883

— A karácsonyi halottja. *Fere Zsóbia* pernyesti földmives kiment az ördöre karácsonyi fát lopni. Egy helyen sok levágott száfa volt magas halomba rakva. Azok közül kiválasztott egy kisebb fát, amely a fűrakás ajján feküdt

és fejével nekiállt, hogy abból egy kará-csonyfának alkalmas darabot levágjon. Mun-kája közben a farakás megmozdult, egy hatalmas szálla a rakás tetejéről egyenesen az alul foglalatokoskodó Fere Zenoblere zuhant és össze-lapította a szerencsétlen ember fejét. Fere Ze-noble rögtön meghalt.

— Halál kártázas közben. Pozsonyból lát-irkozók: Ámon Endre eszedez, a 18. houvéd-gyalogezred parancsnoka ma este a pozsonyi mágánkszínházban több tábornokkal kártyázott. Játék közben hirtelen rosszul lett és szívészé-lődésben rögtön meghalt.

— A szedő nem enged. Egy erdélyi vá-roska piaci heti újságjának legutóbbi száma valóban szenzációs tartalommal jelent meg. A lapocskák élén ugyanis a következő értesítés olvasható:

Lapunk olvasóihoz! Rendes heti lapunk helyett ma egyszerűen azt a rövid kérelmet vagyunk kénytelenek lapunk t. olvasókörtségéhez intézni: Kérjük szíves elnézésüket. *Szedők minden ok nélkül sztrájkol.* Lapunk kiadótulajdonosa és a szerkesztőség mindent elkövetett, hogy a lap meg jelenhessen, de a szedő nem enged. Reméljük, hogy a héten lapunk meg fog jelenni.

Az a borsalmas ember, az a szedő nem en-ged. Képzelmünk mielőtt kétségbeesítő állapot kö-vetkezett a városkára, amely a makacs nyomda személyzet miatt újság nélkül marad. Haj, haj, az a szocializmus.

— Halalozás. Az aradi hivatalnokai körök szimpatikus tagja hunyt el tegnap Aradon. A halott *Belesnay János*, az arad—csanádi egye-sült vasutak ellenőre, aki 62 éves korában hunyt el. Belesnayt holnap, szerdán délután 2 órakor temetik az Aulich Lajos-utca 7. számú gyászházából.

— A tréfás gaviellér. Egyik fővárosi mulá-tóhelyen az éjjel nagy bozány történt. Egy szép könnyűvérű hölgy, *Juhász Boriska* két borosflaskót vágott *Seits Miksa* hivatalnokhoz, aki egy nagyobb fővárosi pánszínházat alkalmazottja. Természetesen óriási láma keletkezett, s a jelenlévő rendőrségtisztviselő a leányt is, a flatat urat is bevitte a VI. kerületi kapitány-ságra. Ott *Juhász Boriska* a következőket adta elő:

— Ot nappal eszelőt ismerkedtem meg ezzel az egyénnel a mulató tértjében. Vagy másfél-órát voltunk a helyiségben, s mielőtt távoztunk volna, a nagyságos ur egy szerkoro-nás bankjeggyel fizette ki a théját, s öt-öt forint borraivalót adott a pincérnek. Természe-lesen azt hittem róla, hogy gardez ember, s készségesen a beleegyezésemet adtam, amikor kijelentette, hogy hazakísér a lakására. Reg-gel beszégettünk, akkor én elbóbiskoltam, s mire felébredtem, csak hűlt helyét találtam a vendégemnek. Megszökött anélkül, hogy csak egyetlen állással is honorálta volna a neki szentelt ójszakámat. Elképzelhető a fogalmazó ur, hogy nagyon csodálkoztam, de még aznap este megtudtam, hogy egy becsstelen szédező áldosata vagyok. A mulatóban megtudtam, hogy az ezresbankó, amivel a csaló a théját kifizette a főpincér volt s hogy az öt öt forint borraivalót is csak mórakból adta, meg azért, hogy engem a sok pénzével elkápráztasson. Odakünn a felszolgálók megint visszaadták a borraivalót a főpincérnek. Nagyon dühös vol-tam, mikor mindent megtudtam, s elhatároztam, hogy bosszút állok. Ma végre sikerült is bosszút állnom.

Az esetről jegyzőkönyvet vettek föl, szián a panaszt is, a vádlottat is elbocsátották.

— Aradmegyei szocialista pártgyűlés. Sáriot Demokos rendőrőlkapitány ma engedélyt adott arra, hogy az aradmegyei szocialista-párti Ara-doc, a városháza nagytermében a karácsonyi ünnepok alatt értekezletet tarthasson.

— Garázdálkodó veszettkutya Lippáról je-lenik: Tegnap délután Lippán Petrovics lippai lakos hatalmas kulijája megvezett és a főt-cán a sétáló közönség közé futott, ahol nagy zűrdalmat okozott. A veszett eb egy pár em-

bert megharapott, kiket a Pasteur-intézetbe szállítanak fel. Román legények derongokkal felfegyverkezve vették üldözébe a veszett ku-tyát és sikerült a város végén egyonbunkozott

— Gyermekek betörő bandája. Gyorokon va-lóságos betörő banda alakult csupa gyerekekből. A banda legelőszőr *Steinhardt Mór dr.* kolná-jában pusztította el a téllre eltett több méter-mássa nagyjértékű szőlőt, miután a kolna ab-lakelt bezusták és azon bemásztak. A betörést *Steinhardtné* fedezte föl a nyomban jelentést tett a csendőrségnek, amely a tetteseket öt ro-mán gyerek személyében hiyomozta és meg-indította ellenük az eljárást.

— Meghalt az uton. *Kéri Ferenc* brádi szabafeső a vele vadházasságban élő *Felkoviczké* *Josefinn*nel együtt tegnapi reggel elindult hazulról, hogy Aradra hozza a beteg lé: a kórházba. Előbb azonban *Szegedre* látogattak el, hogy a férfi anyjától elbucsnassák a su-lyos beteg. *Szegedről* Pécskál motoroson utaz-tak, onnan azonban gyalog folytatták az utat. A Tural csárdánál köszöntött rájuk az est, le-feküdtek egy szalmakaszalba, majd kevés pihe-nés után megindultak Arad felé. A gáji határ-ban oly rosszul lett az asszony, hogy nem tudott tovább menni, majd néhány pillanat mulva *holtan esett össze*. A rendőrség kiszállt a helyszínére s a hullát a temető halottas kam-rájába szállította.

— Weinberger Ferenc népszerű és első rendű ékszerész Arad, Andrásy ut 20. Ajánlja legszébb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékait a legjutányosabb, mélyen lezállított árakon. — Telefon 439 8695

— Lázítás a Wenckheim birtokban. A *Buda-pesti* rendőrség ma reggel lakásáról előállította *Boros Brindus Mihályt*, a „Föld Népe“ szer-kesztőjét és a földmivelő párt titkárát. Boros a napokban Békéscsabán járt és ott a *Wenckheim* pusztán a parasztokat lámtotta a földesurak ellen. A rendőrség most ebben az ügyben hall-gatja ki.

— Szerencsétlenség vadászat közben. Sulyos kimenetelű vadász-szerencsétlenségről ad hírt kapcsolári tudósítónk. Nagy körvadászatot ren-destek tegnap a *Somsich László* gróf inkel vadászterületén. Egy egész kis hadsereg hajtó-gyerek verte föl és kergette puskacső elé a vackukból fölriasztott nyulakat. Egy *Füsti* Imre nevű 16 éves hajtógyerek valahogyan a vadászok közelébe került s így történt meg, hogy a gróf inasa, *Varga László*, amikor egy követlen a fiu mellett fölbukkanó nyulra löött, a lövés a hajtót érte és annak balcombját tel-jesen széljelroncsolta. A sulyosan sérült fiut rögtön ápolás alá vették és eszel megmentet-ték az elvérzésétől. A megindított vizsgálat fogja kideríteni, hogy bűnös gondatlanság, vagy pedig a hajtófiu vigyázatlansága volt-e oka a szerencsétlenségnek.

— Ma és holnap zajlik le a nagy kará-csonyi vásár Fischer Simon Nagy Áruházában a Szabadságtéren. Akinek alkalma nyílik az Áruházban a páratlan fényben uszó játék, díszmü-árukiállítás megfordulni, az felejtethetetlen emlékekkel lesz gazdagabb, mert ez a tárlat ne-továbbja a kereskedői alkotásnak. Oly válasz-tékot öl fel, melyet hiába kereszünk akár a fővárosban, akár másutt. A nagy kószlet szük-ségessé teszi az áruházra névs az árak leszáll-ítását, s így mondjukunk sem kel, hogy most a közönség igazán ocsón, talán még soha nem létezett árakon vásárolhat. Használja is fel min-denki est az alkalmat. 3830

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szap-panok ideája. Rendszerű keltemes, lágy hab-sása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem ver-senyezhet vele. Készíti: Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 filléért kapható minden gyógyszerárban s jobb divat

aru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weiss drogeriájában. 3121

— Újév közeledik, amikor feltétlenül *sev-jegyekre* van szükség. Tessék idejekorán meg-néni, hogy kellő időben megrendelhesse azt az Aradi nyomdarszévtársaságnál, ahol csi-nos kivitelben 100 darabot haom elefántcsont papíron nyomatva 2 koronáért kaphat.

— Takarékoskedni és gyorsan tőkét gyűj-tani csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreit-keket egy olyan pénzüzetnél helyeznek el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénz-tár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Készen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fo-gadnak hat százalék betétkamattal ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selfmen“-féle takarékpénztárat kap ingyen. 2711.

— Perzsa szőnyegek. Perzsa-szőnyeg rak-táram Szabadság-tér 10. szám alatt megnyit. *Schwarz Zsigmond*. 8198.

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítá-sára; — házilag — Vojtek és Weissnál. 191

TARKASÁGOK.

(*A házasság gyönyöre.*) A Hungaria kávéház művész-asztalának állandó látogatója egy közismert aradi uriember, akiről csak annyit árulunk el, hogy nagy hódolója a női nemnek s ennek dacára, vagy talán éppen ezért nem akarja felvenni a házasság igáját. Asztaltársai e miatt sokat ingerkednek vele.

A társaság egy festőművész-tagja, ma az uzson-nánál ismét erre a témára terelte a beszélgetést.

— Barátom, hát te igazán nem akarsz meg-nősülni? — kérdezte tőle a legnagyobb komoly-sággal.

— Nem én, soha, — válaszolt az hatá-rozottan.

— De hiszen akkor te megfosztod magad a legnagyobb boldogságtól!

A nőtlen ur legyintett egyet a kezével:

— A házasság gyönyöreit érted, nemde?

— Dehogy, hanem azt, hogy — *el is vál-hatsz a feleségedtől.*

(*A nyelvtudás*) Egy aradi tanár (óvatodunk minden körülírattól) két dologról nevezetes. Az egyik az, hogy sok nyelvet beszél, a másik, hogy a felesége papucsa alatt nyög.

A napokban a tanár urnak vendége érkezett, aki tömördeket hallott beszélni a professzor sokol-dalu tudásáról. Társalgás közben a látogató meg-kérdezte:

— Igaz, hogy a tanár ur minden európai nyelvnek ura?

— No, majdnem. Azaz, hogy egy kivételével.

— Es melyik az? — tudakolta a vendég ki-váncsian.

— A feleségem nyelve.

(*A halálos seb.*) Az aradi törvényszéken a napokban egy korcsmai verekedésből származó ügy került tárgyalás alá. Közönséges bleskázási eset, amely már egyáltalán nem kelt emóciót az ilyen ügyekhez szokott bírák körében. Epen ezért a tár-gyalás teljesen szürkén, színtelenül folyt. Kihall-gatták a tanukat, azután pedig felolvasták az or-vosi véleményt, amelyet egy aradmegyei orvos ter-jezett be. Ennek a véleménynek egy passzusát érdekesnek tartjuk ideiktatni:

... A múlt hó hetedikén a... i csárdában ösz-eszeszürkált Bunye Mojsza öt sebe közül négyet azon-nal ápolás alá vettem s azokat *sikeresen* is ke-zeltem, de az ötödik seb feltétlenül *halálos*...

TORVÉNYKEZÉS.

Felmentett testvérgyilkos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Kiss Pál borsosbesei földműves a község egy kocsmájában időgált és kártyázott. Fivére, Kiss Zsigmond ugy este hat óra tájban benézett a kocsmába és amikor látta öccse dobzóizását, keményen összeszidta, a kártyát és a pénzt elvette előle az asztalról és eltávozott. Egy óra múlva a két testvér Kiss Mihály lakásán újból összetalálkozott.

Szóváltás, majd verekedés támadt közöttük, rugdosni kezdték egymást és Kiss Zsigmond oly rugást adott öccsének, hogy a szerencsétlen ember bálrepedés következtében meghalt.

Az aradi ügyésség erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés miatt eljárást indított Kiss Zsigmond ellen. Az ügyben ma volt a főtárgyalás Köller János főbírával bíró elnöklésével.

A kihallgatott tanúk beigazolták, hogy Kiss Zsigmond önvédelemből rugott fivére felé s épen akkor találta, amidőn az újból bátyját felé rohant, hogy bántalmazza.

A bíróság Krenner Zoltán dr. védőbessége után jogos önvédelmet állapított meg és Kiss Zsigmondot felmentette.

§ Polgármester és rendőrkapitány vizsgálja. Versecről jelenik: Rezsucha István dr. polgármester különféle szabálysértések miatt harmadfél évvel szünetelt felfüggesztette állásától Szekeres Zoltán verseci rendőrfőkapitányt. A város fegyelmi választmánya elé került Szekeres fegyelmi ügye, melyet a választmány két napon át tárgyalt. Az egész város isgatott kíváncsisággal várta az ítéletet annyival is inkább, mert Rezsucha polgármester és Szekeres főkapitány között még fennállnak azok az éles személyi ellentétek, amelyekből az ügyből keletkeztek. Számtalan, köcsönös becsület-sértésből származó bírói eljárás van folyamatban, melyeket a polgármester indított a főkapitány ellen és viszont. A fegyelmi választmány N. Hrebeczky György dr. főispán elnöklése alatt Szekereset elítélte ugyan hivatalos mulasztások és kötelességek elhanyagolása miatt 500 korona pénzbírságra, egyebként pedig állásába visszahelyezte. A városi ügyész az ítélet ellen szigorítás végett fellebbezési jelentést bocsátott a belügyminiszterhez.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Csend a szobában. Nem közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, december 22.

A már néhány nap óta tartó enyhe időjárás a vetések fejlődésére rendkívül kedvező hatással van, úgy, hogy az e tekintetben korábbi rossz vélemények, kijelentések megjavultak.

A gabonaüzlet irányszava alaposan ellanyhult.

A mai piacon elkelt:

8-400 mm. busa 11.50—11.60

6-700 mm. tengeri 5.90—6.00

Rész 9.60—9.80

Árpa 7.20—7.40

Zab 7.50—7.70

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 22

Amerika 1/2-el magasabb, 2 ezer mm. 10—15 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlát	2 órai sárlát
Busa áprilisra . . .	12.33—12.39	12.29—12.30
Tengeri majusra . . .	7.23—7.24	7.23—7.24
Rész áprilisra . . .	10.09—10.10	10.01—10.02

Busa áprilisra . . . 12.33—12.39 12.29—12.30
Tengeri majusra . . . 7.23—7.24 7.23—7.24
Rész áprilisra . . . 10.09—10.10 10.01—10.02

Zab áprilisra . . .	8.48—8.49	8.40—8.41
Busa 1909 októberre . . .	10.91—10.92	10.82—10.83
Rész októberre . . .	9.13—9.14	9.05—9.06
Zárul 5 órakor:		
Centrák hitelrészvény	620.50	
Magyar hitelrészvény	718.25	
Közúti vasút részvény	598.50	

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi december hó 23-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

Szoyer Ilonka művész vendégfelléptével:

Mignon.

Regényes opera 4 felvonásban. Gothe „Meister Vilmos tanuló éve” című regénye után írták: Carré és Barbier. Fordította: Ormay Ferenc. Zenéjét szerzte: Thomas A.

S Z E M É L Y E K:

Meister Vilmos Ferrari A.	Fridrich	Faludy K.
Lotharló Ladiszlay J.	Jarno	Polgár S.
Laertes Hunyady J.	Mignon	Wlassák V.
Philine Szoyer Ilonka	Szolga	Piatye J.

Kézeltetés este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. december hó 23-án szerdán:

Jézus élete és halála

Bibliai dráma 3 szakaszban. Az esti 7 óras előadás az egyes jeleneteknél Szalay Aranka zongoraművész vezetésével műkedvelők egyházi dalokat énekelnek. Zenekari és harmonium kíséret.

Előadások: Délután 6, este fél 7, és fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia

1000 magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Beleznay Jánosné szül. Andersűt Mária, a maga, úgy fia István valamint nagyszámu rokonai, ismerősei és jóbarátai nevében is fájdalomtól megört szívvvel tudatja a forrón szétvert és felszámolt len jó férj, illetve édes apa és rokon

BELEZNAV JÁNOS,

A. Cs. E. V. ellenőrnek,

f. é. december hó 21-én d. u. 1/6 órakor, életének 62 ik és boldog házasságuk 23 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szendörültét.

A boldogult földi maradványai december hó 23-an, d. u. 2 órakor fognak Aulich Lajos-utca 7 a. számú házban a róm. kath. szertartás szerint becsontatni és a felföld temetőben örök nyugalomra tétetni.

Av engesztelő szt. mise a boldogult lelki üdvéért 1909. január hó 2-án, d. e. 8 órakor fog a főt. Mlaoria-atyák szentegyházában az eget urának bemutatni.

Áldás emlékére! 3829

Arad, 1908 d. cember hó 21-én.

Hentes üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönségem tudomására hozni, hogy Eötvös-utca II. szám alatt levő

hentes üzletemet

Sina-u. 4. sz. alá helyeztem át.

Tisztelettel

8808

Prokopetz József

Képeskönyvek

30, 40, 60 fillér 1 és 2 koronáért.

Meséskönyvek

= 60 fillér, 1, 2 és 3 koronáért. =

Ifjusági iratok

fiu- és leánygyermek részére
1, 2, 3 és 4 koronáért.

Diszlevélpapírok,

Juvel és Tip-Top égető apparátusok,

Ünnepi képeslapok,

Karácsonyi diszkek,

Fényszóró

csillaggyertyák

legnagyobb alak 20 cm.

hosszu darabja 4 fillér.

Óriási választékban a legfinomabb minőségtől a legolcsóbbig.

3757

Kaphatók

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésben

Arad, Weitzer János-utca.

Arad- és Temesm. telefon 517.

Vidéki megrendelések gyors elintézésére nagy súlyt helyezünk.

Előkelő, jól bevezetett
fegyvergyár Aradváros
és megye részére

Vezérképviselőt

keres,

aki fegyvereket magánfeleknek
részletfizetés mellett el tud
adni. A képviselőt mintarak-
tárral van összekötve. Ajánla-
tokat „Előkelő fegyvergyár”
jelige alatt **Blockner I.**
hirdető irodájába, **Buda-
pest, IV., Sütő-utca 6. sz.**
intézendők. 5707

Feltűnő újdonság!
DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szivhat.
ZSIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

**Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron
eladó.**

Bővebbet a Kladohivatalban.

**A fűtési idény alkal-
mából ajánlunk:**

**Porosz Salon Kőszenet,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Koks,
Zsilvölgyi Salon Kőszenet.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet**

Ugy faszén, mint összes Kőszén és Koks
fajok Boros Béni-tér 2. sz. széntelepünkön ros-
tálva, kő és pormentesen kezeltetnek. — Szál-
litmányainkat pontosan mérve, plombázott zsá-
kokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb
elsőrendű minőséget szállítunk. Hához szállí-
tást saját kocsijainkkal eszközöljük. 3581

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy
Andrássy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tűzgyújtás papir és lágyfa
nélkül „Lapidim” tűzalá-
gyujtóval, 2 nagyságban, 1
csomag 10 drb. 20 és 30 fill. **Uj!**

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése
Arad, Andrássy-tér 14. szám.

**ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ÜVEGCISZOLÓ-, MŰÜVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR**
ARADON, V. PÉCSKAJ-UT 17.
TELEFON 525. TELEFON 525.
1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.
Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb műüvegezések,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

Értesítés.
Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni,
hogy Vörösmarthy-utca 1. szám alatt volt könyvnyomdám
papirkereskedéssel kibővitve
a Weitzer János-utcába
(Éles Ármin fűszerkereskedése mellé) **helyeztem át.**
Kérem a nagyérdemű közönséget, hogy miként eddig,
egy ezután is szíves támogatásban részesíteni kegyeskedjen.
Kiváló tisztelettel **WEISZ FÉLIX.**

Legolesőbb bevásárlási forrás!

Grammophonok és lemezek nagy választékban.

Legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak

kaphatók

Zimmermann Ignác

ujjonnan berendezett norinbergi, diszmű, férfi-divat és játékaru üzletében

ARADON, Szabadság-tér 21. szám.

Lengyel Testvérek házában, a színházzal szemben.

Óriási választék társasjátékokban, gőzgépekben és Laternamagicában.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Mindenféle újdonságok!

Nem üres láрма! Tényleg végeladás!

Félárban vásárolható 3799
Nádler Lajos férfi és női divatruházában ARAD, Andrassy-tér 20.

APRO HIRDETÉSEK.

A K I N E K

ismerettség híján

bárányra,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre.

kulcsára,
gazdaságnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
krodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

A K I

mindesszel véletlenszerűen vagy bérbevételek esetében keresni;

A K I

vannak állást betöltőket kíván: legelősebben és csótt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

Kis hirdetései

rovatai használja.

Ügyes gépirónót

keres részvénytársaság azonnali be-
lépésre. Ki a gyorsírást kifogástalanul tudja és a német nyelvben kellő gyakorlattal bír, előnyben részesül. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala „Igyekvő” jelige alatt továbbít. 3827

Viszont eladóknak

karácsonyi és ujévi képes levelezőlapok 100 drb. igen szép minta összeválogatva K. 240 Ingsz I és IIa könyv- és papirkereskedésében, Weitzer János-utca. Arad és Temesmegyei telefon 517. 201

Minden háztartásban

nélkülözhetetlen cikk eladására megbízható ügynökök kerestetnek. Napi biztos 15—20 korona kereset. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3822

Vidéki

fogyasztási szövetséget fűszer-, vas- és rövidáru szakmában teljes szakképzettséggel bíró, kaucióképes román nyelvet bíró keresztény üzletvenetőt keres. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala „Szakképzett” jelige alatt továbbít. 3741

Ügyes keresztény segéd

ki a fűszer, vas és rövidáru szakmában jártas, vidéki fogyasztási szövetségbe azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatokat „Ügyes” jelige alatt továbbít a lap kiadóhivatala. 3785

Üzleti könyvek:

strazsák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószerek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Kerpel István könyv- és papirkereskedése. Ugyanott tanuló fiú és leány alkalmazást nyer. 3161

Csinosan butorozott szobát

esetleg teljes ellátással keres magánhivatalnok. Ajánlatok a kiadóhivatalba K. S. jelige alatt. 3815

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszle-
vélpapír, képeslevelezőlapok fa-
tárgyak festésre, imakönyvek, festő-
minták, karácsonyi díszek, csoda-
gyertyák, ifjusági iratok és dísz-
munkák. Tolnai Világlapja képvisel-
lete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz
Paulin, Színházépület. Telefon sz.
511. 995

Kijátszott mesterhegedű

jutányosan eladó. Vargáné, Csör
novits-utca 7. 3820

Karácsonyi pulykák

még csütörtökig kaphatók gasda-
ságomból, kövérek, darabonként is.
Orosz L. M. Arad, Wesselényi utca
34. sz. 3817

Új halüzlet.

Városi sátorban (haltér)

mindenfélé

friss dunahal

kapható legolcsóbb napi árban. —
Vidéki rendelések pontosan esz-
közöltetnek.

Klein Gábor

Városi sátorban és
Boczkó-utca II. sz. 3831

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvar.)
Telefon-szám 595.

Gáz- és villanylámpák,

csillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzóttestek, ilylámpaszemek,
rechaud-k acetylen égők, üveg-
felszerelések: hengerek, ernyők,
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben. 3436

Bodai vágás kitarítása miatt mé-
lyen lezártított áron kapható:

olcsó száraz tűzifa

a csúszal erdőben közel a városhoz,
a majális hely mellett, a vágás ki-
tarításának befejezéséig. 1908.
év december hó 31-ig.

I erdei ől hasábfa 20 korona.
I „ „ dorongfa 16 korona.
I rakás forgács 5 korona.
I osomag rözse 10 fillér.

A forgács darabos, melynél fő-
részletési és hasítási költségek meg-
takaríthatók.

Rendelést telefonon is elfogadok

Cukor László,

fakereskedő 3772

Arad, Telefon sz. 485.

Budapesti előkelő cég Arad- vármegye részére

vezérképviselőt

keres

keres

hangszerek, gramo- phonok, távcsövek és

fényképezőeszközök el-
adására részletfizetés mellett.

Ajánlatokat „Hangszer” jelige
alatt Blockner I. hirdető-
irodájába Budapest, IV.,
Sütő-utca 6. szám. intézendők.

3497

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címenek a feleknek felesleges többköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzálog-kölcsön közvetítési irodája

Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Arad-i nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomtatott Kurzweil János és Tarsa budapesti festékgyáranak festékével.